

CONSILIORVM, SIVE

RESPONSORVM

D. HIPPOLYTI RIMALDI

FERRARIENSIS

IURISCONSULTI

PRÆSTANTISSIMI

LIBER SECVNDVS

Nunc primum in lucem editus.

*Vbi adeò perspicuè atq; eruditè disputata, ac explicata proponuntur omnia, ut Ius
reconsultis omnibus, præsertim in utroq; foro versantibus, & utrisq; tñ causarij
patronis, tñ clientibus nunquam non maximo sint usui futura ac pernecessaria.*

Argumentis, summarijsq; vnicique Responso præmissis, cum rerum om-
nium notabiliorum Indice locupletissimo.

Cum priuilegijs Summi Pontificis, Inuictissimi Cæsaris, Regis Catholici,
ac Senatus Veneti.

V
I
R
T
V
T
I
S
I
C

C
E
D
I
T
I
N
V
I
D
I
A.

Venetijs, Offici

D.

V

acion del Sr. D. Vicente Lissa
Balsas, á la Real Junta de
oteca de la Universidad de Za-
le 1831.

Del Signor Battista Guirino.

O sacro à la virtute Idolo eterno
 Ch' oracul sei delle piu saggie menti:
 E voi non di Sibilla esposte a i venti
 Dotte carte, che'l tempo haueze a scherno.
 S'io ben contempio il valor vostro interno
 Rinouellar cio, ch' à l' antiche genti
 Mostro Roma, Et Aeneas, e i lor già spenti
 E Pompili, e Soloni, e i diuini discerno.
 Chiari volumi, e prece
 Tante virtùte son
 Cinto d' aurea gloria regna.
 Et l'alma Area an'ha scritta
 Sta voi qua
 e non a

GREGORIO XIII. PONTIFICI MAXIMO ET OPTIMO,

Hippolytus Riminaldus Iuriconsultus
 S. P. D.

VM memoria repeto (BEATISSIME PATER) id temporis, quo me Romæ in Monte Caballo genibus flexum ante sanctissimos pedes tuos manentem tot placidissimis verbis, & immensis laudibus profecutus fuisti, sic animus meus exultat, & in amenissimo deliciarum campo vagatur, vt nihil humanæ felicitati meæ deesse sentiam, præter hoc vnum non parum me præmens, quod me satis imparem cognouerim, qui tot beneficijs affectus, pro eorum magnitudine me euidenti aliquo indicio benignitatis tuæ memorem ostendere nequeam. Ne tamen ingrati sim prorsus animi, tantaque labe notatus moriar, secundum librum Responsorum meorum typis excussum Sacrosancto nomini tuo, atque auctoritati maximæ dedicare constitui, signum propensæ erga te voluntatis non prorsus ineptum, cum potissimum lucubrationes istæ laborum meorum fructus tibi plurimum conueniant. Qui dum Bononiæ iam pluribus annis transactis publicè profitereris legalem hanc scientiam, ea doctrinâ, grauitate, maiestate, dignitate que mihi, ceterisque legum studiosis auditoribus difficilia quæque erodabatur veteres illos Iuris interpretes vel equares, vel vinceret, nosque tuæ virtutis admiratores ad te venisse videremur, & inde cœleste quoddam beneficium consecuturi. Accesit & cœleste munus immensæ liberalitatis tuæ, quæ fuit longè excellior atque speciosior illa Populi Romani, qui Asiam bello captam Attalo Regi muneri loco possidendam tribuit, & altera T. Quintij Flaminij, qui tubæ signo silentio facto per Præconem hæc verba recitari iussit, S. P. Q. R. & T. Quintius Flaminus Imperator omnes Græciæ Vrbes, quæ sub ditone Philippi

Regis fuerunt, liberas atque immunes esse iubet. Quandoquidem licet ea dona fuerint planè maxima, præclarissimisque donatoribus illis digna. Tu (Sanctissime Pater) loco huiusmodi bonorum, quæ caduca sunt, & parum stabilia, dona Diuina, ac perpetuò nobiscum permanfura, videlicet omnes Romæ Stationes intus, forisque Fraternitati diui Ioannis Baptistæ Ferrariensi, mihi quæ eius Rectori benignissimè concessisti. Tot igitur rationibus hoc Opus qualecunque meum tibi iure debitum, vt excipias serena fronte, tuique nominis auctoritate defendas, etiam atque etiam rogo. Quod si, quæ tua semper fuit erga studiosos humanitas & clementia, benignè feceris, mihi sanè dabis aditum ad longè maiora subeunda, quibus animo tuo, quatenus vires meæ suppetent, satisfacere possim. Interim te Deus Opti. Maxi. incolumem ad Nestoreos annos seruet, ne puppis nostræ clauus felicissimè reclusus è sanctissimis manibus tuis exeat, sed in tranquillissimo portu conquiescat.

E I V S D E M

C A R M I N A

QUAM cuperem nostras opus hoc transcendere vires,
Atque auctore suo maius conscendere summa
Culmina vir tutis posita prope limina cæli,
Non vt Spartani cedat mihi fama Lycurgi,
Et nec ad occasum Solis spargantur abortu
Nomina nostra, vel vt totum ducantur in orbem,
Sunt maiora quibus versat me tanta cupido
Scilicet hæc Responsa tui sub numinis aura
Edita, vt inscripto videantur digna foveri
Nomine Pontificis, teq; vno tuta vagentur
Auspice, & excipiant gentes, excepta colantq;
Consilia in dubijs discantq; hinc sumere rebus
Quæ nodos omnes ceu sint Oracula soluant.
Me debere tibi, Pater alme, hæc omnia noui,
Namq; meum sine te ingenium, viresq; pusilla
Torpent, ne quicquam valeant inuadere magnum.
Hæc si contigerint, quis me felicior alter?
Tunc gemmas post terga sinam, tunc aurea vulgo
Grata magis renuam, tunc Sidera vertice tangam.
Interea Superos precibus, votisque rogado,
Longa tibi vt vigeat cælo concessa potestas,
Et referare suas grandes, & claudere valuas,
Instruere ac sanctis subiectas legibus vrbes.
Vt quoque tot gentes, quarum est aersa voluntas
Afflata meliore Dei iam numine, tamque
Exosa errores cæcos, mentemq; nefandam
Munere te Diuum sub nostro hoc orbe gerentem
Augustam Maiestatem, Sceptrumque Tonantis
Nobiscum vnanimis toto venerentur in orbe,
Auguror optata euenient hæc omnia, namque
Non aliàs tetigere meum tot gaudia pectus:

IO. PAVLVS PORTIVS
IVRIS VTRIVSQUE DOCTOR

FERRARIENSIS LECTORI.

AVDANDI vno ore mihi videntur, qui cum se hominum causa esse natos arbitrentur, omni studio, omni opera, omni diligentia vtuntur, vt humano generi aliqua ex parte opitulentur. Quocirca Excellentissimus Iuriconsultus D. Hippolytus Riminaldus omni laudum genere dignissimus est; qui non contentus prodesse aduocationis munere, quo sapissimè laborantium spem, vitam, & posteros defendit, publicisque lectionibus, ex quibus iuris studiosi vberimos fructus percipiunt, & sententiis maxima animi integritate prolatis, enixè laborat in edendis libris, quibus iuris vtriusque studiosos, & maximè posteros iuuet. Hinc superioribus annis in primis nonnulla ad ius nostrum cõmentaria doctissimè & subtilissimè scripta emisit, ex quibus quantum sibi laudis comparauerit, te stantur ex doctis plures, maximè verò eloquentissimus Arius Pinellus Lusitanus recentiorum Iuriconsultorum nulli secundus, qui in suis ad l. primam par. 3. sub nũ. 57. C. de bon. mater. elegantissimis commentariis Riminaldum hunc nostrum doctissimum, & diligentissimum appellat; Iacobus & ipse Menochius Clarissimus Iuriconsultus in suo vtili, & eleganti tractatu de retin. poss. rem. 4. nu. 563. ipsum eruditissimum vocat: necnon Plotus Iunior, Eques, & Comes Nobilissimus ad con. fi. 59. Martini Laudensis nume. 9. cum celeberrimum Iuriconsultum, virum nunquam satis laudatum, Ferrariæ sydus fulgentissimum nuncupat; deinde suorum responforum, quorum summam copiam domi habet, vt admirabile suum erga homines studium magis, atque magis indicaret, nec laboribus, nec sibi ipsi parcens anno ab hinc secundo primum librum edidit; quem cum iuris studiosis ob veri indagatorem maximam doctrinam, ac argumentorum copiam summopere placuisse cognouerit, nondum exacto anno hunc secundum librum, quem præ manibus habes, imprimendum dedit; cuius libri responsa sicut prioris tanto acumine, ordine, iudicio confecta sunt, vt quæcumque alia recentiorum Iuriconsultorum aut superauerint, aut certè æquauerint; De quorum laudibus si aliquis quis detrahare ausus fuerit, necesse erit, vt id vel infirmitati, uel inuidiæ assig-netur; Idem nomen de Riminaldo nostro, quod de Apolline Pythio, iure prædicari potest, eum esse, ex quo nomen ciues sui omnes, sed externi populi, & Principes responsa petant; quos ipse suis consiliis ex incertis certos, voti que compotes dimittere potest. Alacri itaque animo (candide lector) suscipe, quod tibi eruditissimus, clarissimusque Riminaldus Iunior lata, hilari que fronte of fert; ipse enim tibi polliceor, te his responsis absque uariorum tum auctorum, tum Doctorum innu merabilium reuolutione cartarum in decidendis ferè omnibus casibus vsurum. Restat te auctori bene merenti diuinam, incolumem que vitam precari, vt quod adhuc tui, cæterorumque studiofo rum utilitatem molitur, re ipsa præstare possit. Vale.

Illustris Comitis, & eximij Iur. consulti D. Geor-
gij Triuulcij Senatoris Regij Mediola-
ni Carmina Virgilia-
na in Clarissimi Iuriconsf. D. Hippo-
lyti Riminaldi Ferrarien-
sis laudes.

TITVLVS PRIMVS.

Principes, doctos, nobilesque viros, ac Iuricon-
sultos, Riminaldi Viri Excellentissimi scripta,
& consilia admirari debere.

*Nunc si cui virtus animusq; in pectore presens
Seu populum antiqua sub religione tueri
Cura sit, ac patrios cultusq; habitusq; locorum,
Seu responsa potest consuleus reddere vates,
Et patribus dat iura, viamq; affectat Olympo,
Sine etiam eximia laudis percussus amore,
Missus in imperium magnam, gentemq; rogam,
(Haud equidem sine mente reor, sine numine diuum,)
Instituit, moresq; viris & mania ponit
Adueniat vultus neue exhorrescat amicos.
Ille luces sacra redimitus tempora lauro,
Egregiusq; animi, fortunatusq; laborum,
Ille nouum terra stupeat lucescere solem
Multa putans, ille admirans venerabile donum
Hæc responsa interq; manus, ac brachia verset,
Quæ tandem interpres diuum Ioue missus ab ipso
Ipse sinu præ se portans mortalibus agris
Dixerit in numerum multo spectata labore
A specie qui coeant populi, quæ plurima turba
Vndiq; visendi studio, qui spiritus illi
Quis strepitus circa comitum, quantum instat in ipso est*

TITVLVS SECVNDVS.

Laudatur eruditissimus Riminaldus.

*Nec vir, hic haud nulli veterum virtute secundus,
Ipse sibi sanctos ausus recludere fontes,
Altius, ac penitus veterum monumenta virorum
Sublatis aperire dolis, ac terra referre
In dubijs responsa, nouasq; incidere lites
Ipse tibi fructusq; seros mollire colendo
Dexter in aduersum nitens, & plena secundum
Flumina pinguis ubi, & viridissima gramine ripa
Fronde virere noua, haud aliena ad pabula fucus;
Totus at ille suo viridi se gramine vestit,
Et varios ponit satius: non carmine ficto
Atque per ambages exorta haud longa moratus
Sed trahit gemmas, pallentes ruminat herbas
Dulcia mella legens, nidisq; loquacibus escas,*

Hortatur ut eundem sequantur.

*Quid sit antus amor menti, si tanta cupido est
Legifera Cereris sortes, arcanasq; sata
Sacra Deum, & causas penitus sentire latentis,
Ac patrios cultus, ac pacis dicere leges,
Si te digna manet tantarum gloria rerum
Consilij pare, quæ nunc pulcherrimè vates
Attulit, & torrentis aqua vel turbinis atri
More iuuenis positas euicit gurgite moles,*

Hic pinguem, & placitam paci nutritor oliuam,
Fallacis sylua perplexum iter omne reuoluit.

Laudatur vita Iurifcon. & primò Magistratuū.

Fœlix heu nimium felix, qui sedere certo.
Indicitq; forum, & patribus dat iura vocatis
Dives opum, diues pietatis, vestis & auri.
Ipse sedens niueo candentis limine phœbi
Dona recognoscit, ritus, & crimina diskit,
Castigatq; auditq; dolos, fruiturq; deorum
Colloquio tonse solij eninctus oliuæ
Scinditur incertum studia in contraria vulgus
Iamq; faces, & saxa volant, vim suscitât ira,
Ille regit dictis, vinculisq; & carcere frenat,
Fata canens, mollitq; animos, & temperat iras.

Laudantur consulentes.

Sape etiam lapsis questum oracula rebus
Siue errore vie, seu tempestati bus acti
Venimus. Ille sua contra non immemor artis
Aera per vacuum ferri sublime videtur
Candidior Cyenis oculos fere omnia circum,
Omnia peruolat latè noua pectore versat
Consilia, atque animum nunc huc nunc diuidit illuc,
Nunc hos, nunc illos aditus, omnemq; pererrat
Arte locum, qua prima viam victoria pandit.
Tandem progreditur, puraq; in veste sacerdos
Affaturq; Deos, meritosq; inducit honores,
Haud mora, continuo perfectis ordine votis,
Incipit ante aras, mediâ inter numina diuum,
Pandere res alta terra, & caligine mersas
(Nec mortale sonans) & sancta oracula diuum.
Insanumq; forum, & sacrata resolvere iura
Et quo quemq; modo fugiasq; ferasq; laborem,

Deos, insignesq; viros hanc uitam secutos,
inde præmia reportasse.

Aureus hanc prima crescentis origine mundi,
Arma Iouis fugiens vitam Saturnus agebat
Dum fortuna fuit, dum regnis exul ademptis,
Iam Senior longa populos in pace regebat,
Sic fratrem Pollux alterna morte redemit
Magnanimi Heroes nati melioribus annis,
Quique ij vates, & Phœbo digna locuti
Iura dabant, legesq; viris, regnumq; regebant,
Consilij iuuenum primi, pauperq; Senatus,
Velati lino, & verbera tempora vincti
Consilium summis regni de rebus habebant.

Præmia terrestria & coelestia sunt
immortalitas animorum.

Quæ vobis, quæ digna viri pro talibus ausis
Munera, principio Eripodes, viridesq; corona
Et falsæ fruges, & circum tempora vitæ
Quin, & supremo cum lumine vita reliquit
Nuncia fama, alium supra volat ardua nubem,
Scilicet æternumq; tenes per secula nomen,
Verum quod multo tute ipse satebere maius.
Illustres animas ferri, & succedere celo.

Qua locus Erigonem inter chelasq; patescit
In campis latis cœli in regione serena
Ne dubita, nam vera cano.

Tum leuis, ac per aperta volans, ceu liber habenis
Spiritus infictum miratur limen Olympi,
Idemq; Iouem, rerum cui summa potestas
Sub pedibusq; videt tacito labentia cœlo
Sydera, & errante Lunam, Solisq; labores,

Immortalitas Riminaldi.

Haud aliter ueterum non immemor iste parentum
Iam magis, atq; magis fama venientis amore
Hæc responde canit diuino ex ore Sacerdos,
Vnde homines, quamuis angusti terminus æui
Mandet humo solite, breue, & inseparabile tempus,
Ille quidem ad superos, fluctuq; estuq; secundo
Et plausu fremituq; virum, studiisq; sauentum
Succedet fama, viuisq; per ora feretur.

Gratias agendas Riminaldo

Quare agite d iuuenes tantarum in munere laudum
Cingite fronde comas, & tot responsa secuti
Aurea, quæ vates sic ore effatus amico est,
(Credo equidem, nec vana fides) responsa Sybille,
Nunc pateras libate, & spes addiscite vestras,
Communemq; vocate Deum, & gaudete magistræ
Laudibus, & iam nunc sociorum assuescite mensis.

Alloquitur Riminaldum, Victimam
eidem promittens.

Fortunate senex, ergo te maximus orbis,
Dum consulta petens spirantia consulit exta
Magna tibi ante aras nostra cadet hostia dextra,
Omnis quam chorus, & socij comitentur orantes,
Dum faciles animi iuuenum, dum mollior ætas,
Inter odoratum Lauri nemus, vnde superne
Flauiorum Rex Fridanus procedit in æquor
Turbidus, atq; alte spumis exuberat amnis.

Laudantur scripta Riminaldi, ceu
iucunda.

Nulla hic insidia, non sandi fictor Vlysses,
Nec varie illudent species, atq; ora ferarum,
Non curuo anfractu valles accommoda standi
Scrupea, tuta lacu nigro, nemorumq; tenebris.
Non rabida Tygres, aut fraus inæx clientis,
Nec foribus laxos suspendit aranea casses,
Largior hic aer campos, & lumine vestit
Purpureo hic habitæ Graijs oracula quercus.
Et secura quies, varios hic flumina circum
Infundit humus flores, Zephyrisq; repentibus auris
Laxant arua sinus, & nescia fallere vitæ
Purior electro, fugiens per gramina riuus
Labitur, irriguumq; bibunt violaria fontem
Aestibus, ac medijs hic inter flumina nota,
Et fontes sacros frigus captabis opacum.

Eadem scripta, ut uilia laudantur.

*Si nulla accendit tantarum gloria rerum,
Sed furor ardentem penitus desossa salentis
Suadet, & argenti riuos, arisq; metalla
Quarere, & insano inuicem indulgere labori,
Ingredere, & nostris succedere penatibus hospes,
Nec se paniteat, non ullo ex aequore cernes
Plura domum tardis decedere planstra iuuenis
Ha nobis propria sedes, & amana uireta
In quasunque uoces artes, haud tarda sequentur.
Ecce frequens herbis, & fertilis ubere campus
Diues opum variarum, hinc largi copia lactis,
Bis grauida pecudes, atque auro turbidus hemus
Humectat flauentia culta, boumq; labores
Letus ager, lato turgens in palmite gemma
Hic amor, hinc laudem fortes sperate coloni.*

Alloquitur Musas.

*Quis Deus ò Musa nobis hac otia fecit?
Namque erit ille mihi semper Deus, ille magister.
Illi victor ego, & tyrio conspectus in ostro
Ante aras meriti tanti non immemor unquam
Dulcibus in stagnis, piscosq; amne padusa
Constitutam uelatum auro, uirtisq; iuuentum.*

Salutatur Excellentissimus
Riminaldus.

*Salue RIMINALDE, tuis hic omnia plena
Vocibus, ipse tibi iam brachia contrahit ardens
Scorpius, atq; hominum queritur curare triumphos;
Dum rastroso patietur humus, dum uinea falcem,
Et ros in tenera pecori gratissimus herba,
Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt,
Vis ut nulla uirum, non ipsi excindere possint
Bronzesq; steropesq; & nudus membra Pyrachmon.*

FRANCISCI GRASSETTI

I. V. D. MUTINENSIS,

de insigni Iureconsulto Domino Hippolyto Riminaldo, ac
praeceptore suo colendissimo, Dialogus.

Lector & Liber.

- Lec. **D** I C age care Liber, quidnam tua pagina tractet.
Lib. Qualites vincat, consulit arte Cliens.
Insuper hic adeo iura exponuntur, ut vllus
Non sit, qui leges explicet uilius,
Non cadet à causa, nec gressu à tramite sciet.
Iustitia; hoc cultum quisquis habebit opus.
Lec. Talia qui scripsit, doctrina magnus oportet.
Ut sit, sed dicas, quis locus hunc genuit?
Lib. Clara uirum tulit insignem Ferraria, quae sit
Urbs licet innumeris rebus opima bonis,
Et quamuis foelix numero sit habenda uirorum.
Quandoquidem ciues, vix capit illa suos.
Post tamen Estenses Heroas, clarius in se
Non habet hoc quicquam, nobiliusque viro.
Ingenium cuius tale est, ut gloria legum
Si cadat, hic vnus tollere iura queat.
Lec. Quod gentis nomen? Lib. Genus haec Riminalda vocatur,
Lec. Ipsi at quod nam? Lib. Dicitur Hippolytus.
Lec. Sufficit hoc nomen te dicere, cetera namque
Qui nescit, mentem non habet, aut oculos.

Caesaris Dulcij Serenissimi Ducis Ferrariae à Sacris, de
consilijs Excellentissimi I. C. Hippoly-
ti Riminaldi, Ad Lectorem.

*Papè per Superos potes videre,
Stilo candidiore dulciorem,
Hoc auctore? vel hocce uerorem?
Qui scit, quiq; cupit bonus docere?
Et volumina differes habere?
Papè qui cupis elegantiosem
Librum? mitte auida crumena amorem,
Argento utere nunc, & auro, & are,
Si fors in mala conijcit misellum,
Si tuis dubijs solutionem
Quaris, consilioq; vis inuari,
Hac oracula certa scisitari,
Noli temere, pensitationem,
Sed tollas & emas nouum Libellum.*

I N D E X

lis, & ubi deficit potestas, consi. 179. nu. 20. 21. actus geminatus non potest dici superfluous, ibidem nu. 25. actum nihil esse credimus, donec aliquid superest agendum consi. 189. nu. 19. actus agentium non debent operari prater eorum intentionem, consi. 190. nu. 48. actus dicitur nullus non servata iurisdictione noviter in statuato concessa limitate, ibidem nu. 71. actum nulli scienter faciens nugari dicitur, consi. 193. n. 3. actus fieri debet ea lingua, que intelligatur ab his, quibus actus ille potest preiudicare, consi. 194. nu. 88. actus factus contra prohibitionem statuti nullus est ipso iure, licet illum statutum non annullat expressis, ratio que redditur pulcra, consi. 207. nu. 6. actus duo per restatorem dispositi eodem tempore videntur correspondere, consi. 215. nu. 15. actus, qui duobus modis fieri potuit, presumitur factus, ut est vtilius facienti, ibidem nu. 140. actus ubi non tenet prater errorem, nec iuramentum, quod est accessorium, consi. 203. nu. 103. actus sequens declarat precedentem voluntate, consi. 226. n. 16. actus possessionis iure familiaritatis habite non tribuunt ius possessionis, ibidem nu. 35. actus ubi fit ab universitate contra formam requisitam a statuto, debent omnes de collegio vel universitate esse presentes, consi. 132. nu. 36. actus ut valeat, verba debent impropriari, consi. 167. nu. 20. acquiri dicitur ex proutdicta bonis, quod acquiritur ex dispositione legis, cui partes poterant renuciare, consi. 192. n. 27. admissus semel excludi non debet, consi. 160. nu. 24. admitti quis non debet ad periturandum, consi. 164. nu. 78. adoptare filium non potest religiosus in potestate sui superioris constitutus, consi. 117. nu. 32. adversativa autem, in oratione imperfecta posita repetit qualitates precedentium, consi. 147. nu. 61. advocatis contrariis gratie sunt agenda, qui citant decisiones contrarias clientibus suis, consi. 186. nu. 73. advocatus vindicans rem suam ut sui clientuli, sibi non preiudicat, consi. 190. nu. 41. advocatus contra dicentes se legitimatos sequenti matrimonio, qualiter debet esse cautus, consi. 222. nu. 35. edificia demoliri quando prohibita, consi. 124. nu. 38. edificare quis potest in pariete communi, de quo est glo. communiter recepta, consi. 208. nu. 21. 22. aequalis determinatio fieri debet, consi. 124. nu. 51. aequalitas est pacis conservativa, consi. 204. nu. 30. aequitas non suffragatur negligentibus, consi. 115. nu. 32. aequitas scripta rigoris scripto presertur, Nec ab ea recedendum est, consi. 136. nu. 18. 19. aequitati nitens iuramentum non curat in casu lesionis enormissime, consi. 141. nu. 33. affectio operi nomen imponit, consi. 145. nu. 32. affectus non puniunt in delictis no atrocioribus, sicut effectus secutus. Nec ubi civiliter agitur, consi. 155. nu. 60. 61. affinitas soluta non videtur morte mariti inter eius uxorem & illum agnatos. Quod est verum respectu impediendi matrimonium, non quoad alia, consi. 202. nu. 8. 36. affinitas morte soluitur, ibidem nu. 17. afflictus decif. 34. declaratur, consi. 170. n. 26. a forma non est licitum recedere, consi. 199. nu. 227. agens ad promissionem puram, si probat de conditionali, qua existit, non dicitur intentionem suam probasse, consi. 208. n. 8. agens ut agnatus tenetur probare se agnatum, consi. 215. n. 193. agendum ubi aliquid est, intelligitur infra tempus habile, consilio 229. nu. 14. agi non potest a te conditionem impletam, consi. 126. n. 31

aggressus aliter se tueri non valens, nisi percuteret occidendo non tenetur, consi. 210. nu. 16. aggressiva quibus verbis probetur, consi. 217. nu. 16. aggressor presumitur fuisse rixosus no aut pacificus, ibi. nu. 21. agnatus petit inuestituram ex aequitate, consi. 138. nu. 25. agnationis conservatio consistit in legato universali non in particulari, consi. 158. nu. 29. agnatio per feminas non conservatur, consi. 176. nu. 18. agnationis conservande ratio procedit in masculis legitimis & naturalibus, non in legitimatis, consi. 199. nu. 85. Alciatus de ver. sig. lib. 3. & alibi varius fuit, quandoque, pro legitimo, quandoque contra eum, consi. 222. nu. 169. alens filium alienum habet negotiorum gestorum actionem, consi. 132. nu. 1. alens filium alterius ille denunciare debet, quod alit animo repretendi, ibidem nu. 33. Alex. consi. 66. vol. 3. per Dec. consi. 190. pro se adductus probat adversus eum, consi. 111. nu. 53. Alex. consi. 87. col. 1. vers. & bene, vol. 1. non credendum, consilio 127. nu. 17. Alex. consilio 68. aliis 65. circa premissa. vol. 1. emendatur consi. 227. nu. 21. allegatio partis non requiritur, quando iudex est certus, consi. 179. nu. 27. 29. allegans scripturam esse manu alicuius id probare debet, consi. 197. nu. 8. allegans aliquid tenetur illud probare. Item quis tenetur probare, quod est fundamentum intentionis sue, consi. 232. n. 12. allegari inconueniens non est solvere, consi. 210. nu. 47. alimentorum appellatio veniunt infra scripta. Habitatio, cibaria & potus. Expense medicinarum. Medici. Calcicarii lectus & aqua venalis, consi. 132. nu. 9. 11. 12. 13. 14. 15. alimenta prestari debent pro modo facultatum, ibid. n. 16. alimentis & dote filia potest privari ex illis causis, ex quibus potest exheredari, consi. 186. nu. 66. alimenta sunt genus, medicina species, consi. 216. nu. 62. alienatio facta a iudice pro satisfaciendo creditoribus, reputatur facta a debitore, consi. 122. nu. 21. alienatio presumitur facta ob causam necessariam, non autem voluntariam. Et ex causa necessaria facta suscipi debet, consi. 147. nu. 20. 22. alienatio non impeditur per fideicommissum, si fuit necessaria, consi. 168. nu. 27. alieno ex ultima voluntate dicitur necessaria, consi. 176. nu. 6. alienatio per successionem intestati dicitur presumpta, ibidem nu. 7. sed contra per auctorem 41. 42. alienationis appellatio cur susstructus & pignus comprehenditur in casu. l. si. de reb. ali. non alie, ibidem nu. 44. alienata per filium computantur in legitimam, consi. 148. n. 47. & trebellianica, consi. 171. nu. 126. consi. 190. nu. 23. alienandi facultate concessa continetur alienatio ex ultima voluntate. Fallit expressa venditio, consi. 176. nu. 8. 43. alienandi feudum potestas data intelligitur requisito domino, consi. eod. nu. 32. 33. Et licet aliqui contradicant numero 34. Auctor tamen priorem sententiam sequitur, & magis commnem, 35. alternativa una pars declarat aliam, consi. 171. n. 109. 110. consi. 176. nu. 43. consi. 199. nu. 96. aliud est aduocare, aliud rem suo nomine defendere, consi. 190. nu. 42. aliud est esse talem, & haberi pro tali, consi. 222. nu. 160. amissio lucri magni iustum metum inducit, consi. 215. nu. 57. amor sine obligatione esse potest secundum leges humanas, consi. 118. nu. 23. amor in filios diuinitus datus, consi. 119. nu. 17. Ancar. consi. 24. declaratur, consi. 113. nu. 24. 37. 41. Ancar. consi. 127. declaratur, consi. 163. nu. 24. Ancar. fundamentum consi. 198. fragile dicitur Auctor, consilio 203. nu. 129. Ang. opinio ad Jo. in l. c. de em. ser. reijcitur, consi. 121. n. 17. Ang. in §. sed & aliud. in aurb. quib. mo. nat. effi. leg. de quo matrimonio locutus fuerit, consi. 215. nu. 110

anima

I N D E X

anime mortuorum secundum naturalem cognitionem nesciunt, que hic aguntur, consi. 112. nu. 188. Qualiter autem possint facta viuentium cognoscere 169. Anima beatorum non possunt contristari 170. De animabus existitibus. in inferno non est curandus. Anima existentes in purgatorio non possunt contristari de his, que sunt iuxta vis pontificium. anima lege diuina regulatur, consi. 155. nu. 43. anime defunctorum quatuor modis soluntur a penis, consil. 219. nu. 38. animus in facto presumitur ex dictis ante factis, consi. 155. n. 29. animus declaratur ex facto secuto, consi. 164. nu. 45. animus talis in futurum presumitur, qualis fuit in preteritum, consi. 168. nume. 20. animus talis esse presumitur, qualiter verba sonant, consi. 204. n. 60. animus alicuius cognoscitur ex dictis prius & post, consi. 224. n. 17. animus decipiendi in dubio non presumitur, consi. 228. nu. 72. annullatio actus dicitur pena, idque maxime procedit, ubi prouenit ex sola prohibitione, consi. 112. n. 75. 78. annum legatum dicitur multiplex, vtilitasque proponitur propter prescriptionem, consi. 219. nu. 40. antiquum dicitur, quod est centum annorum, consi. 225. n. 3. appellatio ab expensis non impedit procedi in causa principali, consi. 213. nu. 45. appellatio ab interlocutoria quando prohibetur, consi. 124. n. 3. appellatio conceditur propter difficultatem reparandi grauamen, ibidem nu. 27. appellatio in dubio deuoluit, ibidem nu. 34. Appellationem in dubio non esse desertam debet pronunciar. consi. 239. nu. 4. appellatio non deseritur impediti facto iudicis, si diligens & sollicitus fuit, ibidem nu. 8. appellatio interposita pro ducto ad supplicium, restit potest de facto iudici volenti sententiam exequi, ratione irreparabilis preiudicij, consi. 149. nu. 1. appellatio ab interlocutoria causa grauaminis non expressa nulla est, ibidem nu. 9. appellacionis commissio circa preiudicium rei indicata & executionis commissio, quid operetur, ibidem nu. 10. appellatio datur in possessorio, si fuit intentatum remedium iuris canonici, seu iuris civilis. Sed quod passim datur, tenet auctor, consi. 161. nu. 1. 3. 12. appellatio conceditur in possessorio de iure canonico, sicque de cetero fuit. Et est eorum opinio. Et in terris subiectis Ecclesie temporaliter seruatur. Cuius exemplum datur, ibi. n. 5. 6. 7. appellatio in possessorio prohibetur, quando agitur de modico preiudicio. Secus si de magno Cuius exemplum datur. ibidem nu. 8. 9. 10. appellatio a sententia lata in possessorio & petitorio debet concedi, ibidem n. 19. appellacioni deferendum est in dubio etiam in materia prohibita appellacionis. ibidem nu. 21. consi. 218. nume. 145. appellacione admissa censetur reuocata seu suspensa iurisdictionis iudicis a quo. Si ex certa scientia admissa fuit. Et quod do sit hoc declaratur, consi. 195. nu. 10. 11. 12. appellatio simpliciter admissa sine clausula, quatenus deuoluat eam, subintelligitur, ibidem nu. 13. appellatio non deuoluit quoad effectum suspensionum, quando res dilationem recipit, ibidem nu. 15. appellatio a sententia habente vim diffinitiuam non requirit expressionem cause, consi. 206. nu. 7. appellatio ab executione prohibetur, nisi modus excedatur. unde requirit expressionem cause, ibidem nu. 33. 34. appellatio non datur a iura habente vim diffinitiuam, ibidem nu. 6. appellatio datur a iura habente vim diffinitiuam, ibidem nu. 6. appellatio omnium & quorumcumque bonorum mobilium suppellectilia continentur. Fructus a solo separati & pendentes de proximo separandi, licet contra Comanus, & male item pecunie vbi que posita & bestia, consi. 216. n. 63. 65. 66. 67. 80. 85. 86. 87. appellari potest in causa possessorij nisi cum petitorio; & quando hoc sit, consi. 134. nu. 4. appellari potest in possessorio habente causam annexam pro

prietatis, ibidem nume. 32. appellari non potest ab interlocutoria, quando non parat preiudicium in via iuris, sed facti tantum, consi. 149. nu. 7. appellari potest a sententia possessorij de iure canonico, ibidem nu. 13. appellari posse a sententia super interdico ubi possidetis, non est qualitas eius interdici, consi. 161. nu. 15. Appius cum in vincula duceretur suorum maiorum merita memorabat, ut penam deprecaretur, consi. 222. nume. 182. a primordio tituli posterior formatur euentus, consi. 214. nume. 22. a privilegij verbis non est recedendum, consi. 232. nu. 16. a propria significatione in dubio non recedendum, consi. 124. nume. 60. approbatio fit colligendo fructus, consi. 116. nume. 58. approbatio validat legitimationem nullam, saltem in vim pacti, & quando maxime si stipulatio interuenit, que etiam de iure canonico non requiritur, consi. 194. numero 44. 46. 47. 66. approbans quendam statuta censetur alia reprobare, consilio 191. nume. 12. approbans testamentum latinum presumitur id non intellexisse, consi. 194. n. 85. approbatum semel improbari non potest, consi. 207. nu. 52. arbiter non potest apponere manus ad aliquam rem in compromisso non deductam, consi. 144. n. 23. arbitro dari potest amplissima potestas legendi in quantitate etiam enormissima, consi. 178. nu. 17. arbitri potestas dependet ex compromisso, ibidem nu. 19. Archidiaconus dicitur oculus Episcopi, consi. 151. nu. 5. Archidiaconi cura in quibus, ibidem n. 18. Archidiaconum presertur Archipresbitero in loco, voce & iurisdictione, quomodo sit intelligendum, ibi. nu. 27. Archipresbiter subest Archidiacono, ibidem nu. 4. Sed quomodo 21. 22. Archipresbiter facit gradum post Archidiaconum, ibi. nu. 7. Archipresbiter in prima sede cornu dextri sedere debet. Archidiaconus in prima cornu sinistri, ibidem nu. 11. Archipresbitero primus locus conceditur in ecclesia Parme & Padue, & de illius cura, ibidem nu. 15. 16. 17. Archipresbiter in diuinis presertur Archidiacono. Archidiaconus vero in humanis & administratione. Diuina vero que sunt intelligenda, ibi. nume. 21. 22. 23. 24. 25. Archipresbiter & Archidiaconus habent se ut excedentes & excessi, ibidem nume. 21. Archium publicam fidem facit, consi. 209. nu. 23. Aristus Ferrariensis diuinus appellatur, consi. 118. nu. 19. argumentum a contrario sensu valet in contrariis etiam stricti iuris, & in dispositione conditionali, consi. 111. nu. 14. consi. 194. nu. 86. argumentum a re ad tempus valet, ibidem nume. 36. argumentum a coiter accidentibus valet, ibi. nu. 74. consi. 165. n. 42. consi. 168. nu. 23. consi. 209. nu. 36. consi. 217. num. 23. argumenta pro contraria parte prius ponenda, consi. 12. nu. 4. argumentum de contrariis ad vltimas voluntates valet, & e contra, ibidem nu. 18. argumentum de relatione ad repetitionem valet, ibi. nu. 34. argumentum de personis ad locum valet, consi. 118. nu. 106. argumentum de legitima patroni ad legitimam filij procedit, reiecta cuiusdam responsione, & intellectu Betr. iuribus, que ad id citantur, dato, consi. 148. nu. 22. 23. 25. argumentum valet ex ordine titulorum, consi. 151. n. 6. argumentum a verisimili ducitur a ratione naturali, consi. 171. num. 41. argumentum de personis ad res validum, consi. 186. nu. 35. consi. 226. nu. 34. argumentum ab absurdo bonum est, ibi. nu. 48. argumentum a sufficienti partium enumeratione validum, consi. 193. nu. 25. consi. 194. nu. 92. argumentum de contractibus ad delecta validum, consi. 196. n. 34. argumentum a consuetudine notariorum, consi. 209. n. 37. 40. argumentum a solitis valet, consi. 210. nu. 2.

I N D E X

argumentum à contrario sensu valet, & procedit in contrariis. conf. 213. nu. 39
argumentum ex testamento venocato summi non potest, volu-
tas sic, sicut ex nullo si verisimilis sit. cōf. 214. n. 3. 2. 3. 3. 4
argumentum à contrario sensu strictè summi debet ad limi-
tes verborum. Quæ conclusio saltem procedit, quando re-
sultat correccio iuris communis si in sensu contrario in-
duceretur noua dispositio contraria sensu directo, conf.
215. nu. 122. 123
argumentum à contrario sensu summitur ad correccionem
iuris communis, vt verba aliquid operentur, conf. 216.
nume. 32
argumentum à secundum quid ad simpliciter tale non proce-
dit, conf. eod. nu. 42
argumentum à speciali non valet, nisi in casu, de quo loquitur
speciale, ibidem nu. 43
argumentum de minori ad maius non procedit, quando quod
minus videtur, est in veritate maius a liquo respectu, con-
f. 222. nu. 198
assertioni summi Pontificis standum. Quod procedit inter cle-
ricos illi subiectos. Secus inter laicos. Idem quando tracta-
tur de præiudicio tertij, vel quando constat contrarium as-
sertionis, Et quando assertio factum à parte narratum. cōf.
117. nu. 26. 77. 78. 79. 80.
assertioni alicuius non est standum in materia prohibitiua. Et
ubi quid fieri non potest, nisi ex aliqua causa. Fallit in asser-
tione verisimili, conf. 171. nu. 4. 5. 39
assertioni patris de filia naturali non standum secundum Al-
ci. Sed contra per auctorem, conf. 187. nu. 82. 83.
assertioni alicuius non statuitur super eo, de quo se idoneum facit, qui aliàs non erat, conf. 209. nu. 35.
assertioni patris de naturalitate filij standu est, cōf. 205. n. 104
assertioni alicuius non est standum, ubi sine ea nõ valerit a-
ctus, conf. 226. nu. 19. nisi propter id quod assertitur, sed id
probandum est, conf. 228. nu. 77
assignatione standi in choro quaritur possessio iuris canonica
lis, conf. 230. nume. 11
attentare non dicitur, qui possessione cōtinuat, conf. 230. n. 11
attentare ille proprie dicitur, qui facit actum sine aliqua ra-
tionabili causa, ibidem nu. 12
auius inquit, quod inuenalis, conf. 218. nu. 7
audiri non debet cuius non interest, ibidem nu. 75
argumentum superueniens in re legata legatario post mortem
sibi prodest, & de ratione, conf. 148. nu. 13.
argumentum contingens in bonis dicitur conditionale, conf.
227. nu. 40
argumentum a credit haredis commodo in detractione falcidie,
ibidem nu. 41.
auius tenetur dotare neprem patre non habente vnde dotet.
Quod de conceptis & natis intelligitur, aliàs secus, conf.
190. nume. 16. 57

B

BA Lin l. sed si hac, in prin ff. de in ius voc. reprobatu,
conf. 124. nu. 14.
Bal. in l. omnem, C. ad Tert. reprobatu, conf. 133. n. 28
Bal. conf. 20. in antiquo constanter locutus fuit & male, con-
f. 248. nu. 59. conf. 227. nu. 84.
Bal. in l. aduersus, C. de non num. pecu. consideratur, conf. 152
nu. 56. 57. 58
Bal. conf. 321. vol. 3. declaratur, & in c. querelam, de elec.
conf. 161. nu. 17. 18
Bal. in l. cum archimedoram, C. vt in poss. lega. & in c. i. si
moribus si de feud. fuer. controm. declaratur & concilia-
tur, conf. 164. nu. 35
Bal. in l. fi. C. de pac. in vno taxatur, ibidem nu. 68.
Bal. in l. de. C. loca. declaratur, conf. 165. nu. 58
Bal. in c. ad nosram, de prob. declaratur, conf. 175. n. 17. 18
Bald. in l. cum antea, C. de recep. arb. declaratur, conf. 178.
nume. 41
Bal. auctoritas non parua in causis decidendis, conf. 187. nu-
me. 110. conf. 215. nu. 99

Bald. in c. i. §. item sacramenta, de pac. iur. firm. declaratur,
conf. 203. nu. 99. 100. 101
Bal. conf. 448. quaritur in primis, an valeat, nu. 4. vol. 2. de
fenditur aduersus Nattam, conf. 215. nu. 100. 102.
Bal. in l. Gallus, S. quidam recte, ff. de lib. & postib. declaratur,
conf. 222. nu. 103
Bannitus, qui per statum repellitur ab excipiendo, non tam-
en videtur prohibitus opponere exceptionem intentionis
& facti, conf. 112. nu. 118
Bannitus ex crimine famoso, deinde cancellatus ex banno nõ
remanet infamis, & testis esse potest, conf. 185. nu. 14
Bannitus, qui impune potest offendi ex statuto dicitur inca-
pax successione, declarando tamen vt per auctorem, con-
f. 193. nu. 49
Barones quandoque taxant milites, quod cum cartellis disci-
plinam militarem subuertunt, cuius rei præclarum exem-
plum Ariolii datur, conf. 118. nu. 18. 19
Bar. in l. si ita scripsero, ff. de cond. & dem. procedit etiam in
institutione, conf. 113. nu. 51
Bar. in l. paterfamilias, ff. de hered. inst. declaratur, & à cõ-
trarietate, quam not. Cuma, saluatur, conf. 116. nu. 44. 45.
Bar. in l. h. heredes mei, S. cum ita, ff. ad treb. considerans men-
tem defuncti declaratur, conf. 171. nu. 101
Bar. in l. si. ff. de ius. lega. communiter est reiectus, conf. 172
num. 19.
Bar. & Io. And. in iure primum locum obtinent, conf. 187.
nume. 19
Bar. & Ioan. And. laudes, relata, ibidem nu. 42.
Bar. in l. Valerianus, ff. de præ. stipul. communiter reiectus,
licet vsque ad sua tempora videtur esse communis sua
opinio, conf. 161. nu. 10. 12. 13
Bar. in l. filiusfamilias, ff. de donat. ponderatur per auctorem,
conf. 203. nu. 72
Bar. in S. duo fratres, q. 5. in l. Romæ ff. de verb. obl. ponde-
ratur, conf. 204. nume. 84
Bar. in l. ad monendi, ff. de iureiur. de testib. contra tertium pro-
cedit in antiquis, conf. 213. nu. 103.
Bar. declaratur in l. Centurio, col. 10. ver. 2. oppono, ff. de vul-
ga. conf. 227. nu. 12
Bartolomeus Bertazolius laudatur, conf. 121. nu. 25
Beneficium Principis est latissime interpretandum, conf.
156. nume. 67
Beneficio cedendarum non intelligitur remittitur per
clausulam simplicem remittitur iurium, conf. 204.
nume. 74
Beneficium conferri, credendum non est, cum alterius iactu-
ra, conf. 231. nu. 25
Bernardus Bergoncius Parmensis consiliarius insitit Ferrar-
ie meritis, conf. 216. nu. 10
Berroi differentia inter successionem iudei ex testamento &
ab intestato per auctorem taxatur, conf. 119. nu. 30
Bero. conf. 28. nu. 13. vol. 3. post. Cast. conf. 378. vol. 2. dam-
natur, conf. eod. nume. 58
Berroncius testis ad defensionem admittitur, conf. 183. nume. 9
Bertrandi ratio in consil. 141. volu. 2. prior. confutatur, con-
f. 127. nume. 68
Bidellus equo conducto si probauerit equum in via mortuum
esse, non dicitur probasse fuisse illum, quem conduxit,
que sententia communis est, conf. 208. nu. 5
Boerius decisi. 159. nu. 20. declaratur, conf. 222. nu. 173
Bona, que capi possunt per creditorem pro sui satisfactione,
conf. 122. nu. 32. 33
ona de iure communi regulariter non confiscantur, conf.
131. nu. 1. conf. 193. nu. 7
Bona fidei commissio subiecta secundo delicto grauati confisca-
tur cum sua causa, id est vt eo mortuo restituantur, quod
declaratur, ibidem nume. 44. 64
Bona habentur pro obligatis ad dotem, conf. 143. nu. 5
Bona fama dicitur thesaurus inestimabilis, & corpus illu-
minat, sicut sol, & alias presumptiones cōtinuat, conf.
145. nume. 13. 14. 15
Bona mobilia mulieris, que peruenerunt ad virum, soluto ma-
trimonio

I N D E X

erimo iure pure illi reddi debent, conf. 155. nume. 27.
Bona subiecta restitutioni possunt alienari ex causa dotis, &
est communis opinio, conf. 147. nu. 18
Bona subiecta fidei commissio si per ignorantem ignorantem il-
lud fuerit alienata, eo purificato non vindicantur, sed a-
gitur ad pretium contra alienantem, si tamen soluendo est,
quod probari debet per fideicommissarium, conf. 178. nu.
117. 119. 120
Bona minorum, que seruari possunt, non possunt in dotem da-
ri sine decreto iudicis, conf. 189. nu. 2.
Bona subiecta fidei commissio possunt alienari pro dote danda
vel restituenda, sine dotis obligatio præcesserit graua-
mẽ fidei commissi, sue postea secuta fuerit, & est communis
opinio, conf. 190. nu. 11. 12. 13. 14
Bona sunt boninum substantia & vita, conf. 215. nu. 182
Bona vita tollit presumptionem delicti, conf. 217. nume. 22
Bona debitoris filii sunt ei tacite obligata, conf. 224. nu. 26
Bona patris non releuant filium à satisfactione, de qua in l.
sciendum, ff. qui satif. conf. 227. nu. 63
Bona dicitur deducto ere alieno, ibidem nu. 78
Bona fides requiritur etiam in prescriptione centum anno-
rum, conf. 214. nu. 66
Bona vita & fama probatio facit cessare presumptionem de
delicti, conf. 174. nu. 33
Bonorum valor attenditur in legitima tempore mortis, non
at si postea facultates aucta sũt in pretio, conf. 140. n. 23
Bonorum mobilium appellatione iura & actiones non con-
tinentur, conf. 216. nu. 51
Breuiuolue verba non repugnant fideicommissaria, consilio
146. nume. 26.
Breui quadam manu accipere, conf. 232. num. 5
Bulla Bonifacii non bonis sed personis fuit concessa, verum
tamen causa id factum fuit, conf. 165. nu. 1.
Bulle partes renunciare non possunt, ibidem nu. 3
Bulla Bonifacii loquitur de bonis sitis infra terminos Ferrar-
ie, non præter, ibidem nu. 26

C

CADucitati locus est, si pensionum præteritarum etiã
vna non fuerit soluta prefixo tempore, conf. 171.
nume. 21
cancelatio in testibus facta reddit scripturã suspectam, conf.
209. nume. 103
canonicus prius receptus in fratrem & canonicum autho-
ritate Papæ in sessionibus debet præferri recepto postea
conf. 230. nu. 14
canonicus electus præfertur canonico factõ medio tempore
ibidem nu. 19.
canonicatus in materia ad constituendum quem antiquo-
rem, consideratur tempus receptionis & non ætas, ibi-
dem num. 15.
canonici magis quam legistis standum, conf. 187. nu. 91.
capacitas haredis requiritur etiam tempore testamenti, ve-
dum mortis & hereditatis ad eundem, conf. 222. nu. 85.
canones non dedignantur leges imitari, conf. 222. nu. 54.
Capi. sollicitudinem, in fi. de appel. declaratur & limitatur.
conf. 112. nu. 206.
Capi. quantum de vsu in 6. in iudeis locum non habere, con-
f. 119. nu. 11.
capi. quando dicantur diuersa vel comexa, conf. 127. nu. 18.
capi. succedens loco Episcopi delegati non habet eandem po-
tatem, quam Episcopus habebat, conf. 152. nu. 54.
capi. que respectu doli veri non sunt admittenda, nec respectu
doli reipsa debent admitti, conf. 184. nu. 17.
cap. quamuis, de pact. in 6. venit ad declarationem legis pa-
trum dotali, C. de colla, conf. 164. nu. 63.
capi. tua. de decim. duobus modis exemplificatur. conf.
169. nu. 4.
cap. 1. de feud. non hab. prop. nat. declaratio per Calca. conf.
50. col. 3. conf. 176. nu. 37. 38.
Cap. innotuit, & c. cum in cunctis, de elec. procedunt in dispo-
sitione legis non autem hominis. Sed Alci. contra, cui repli-
cat auctor, conf. 222. n. 2. 3. 96

Cap. recurat. 32. q. 3. declaratur aduersus Ias. ibi. nu. 56
Cap. 8. Communis Saxoli inducitur, & c. 19. eiusdem commu-
nis, conf. 232. nu. 29. 31.
capus nulliter vt libertate spoliatus ante oia relaxandus est.
Fallit ubi debitu cõfessio fuerit, conf. 125. nume. 7. 8. 14.
captus in debitu potest propria auctoritate recedere & fuge-
re, ibidem nume. 9
carceratus iniuste potest ipse ex carceribus fugã arripere. Et
relaxatus cũ iusto de redeudo nõ redies non tenetur. Imò pu-
nitur, si nõ fregit carceres & auferit, cum potest. De-
mumque potest custodes & impediens eum vulnerare
& occidere & fugere, conf. 135. nu. 1. 3. 4. 5
carceratus iniuste ante oia relaxandus est. Et ausigisse præsu-
mitur culpa seu negligentia custodis, ibidem nu. 6. 7
carcer heretico quare datur, conf. 150. nu. 17
Caroli V. motus Plus ultra, conf. 215. nu. 119
castitas maior in filia quam in filio requiritur, cōf. 133. n. 19
Cast. conf. 11. ad fi. vol. 2. in nou. confutatur, cōf. 112. n. 163.
Cast. conf. 145. nu. 3. vol. 1. in nou. confutatur, ibi. nu. 23. 4.
Cast. in l. si mulier, S. cũ proponeretur, ff. ad treb. & conf. 92.
in ant. aliàs 188. vol. 2. declaratur, conf. 133. nu. 31
Cast. in l. si filiam, C. de inof. test. damnatur, conf. 133. n. 31
Cast. consilium in l. si reus paratus, ff. de procur. laudatur.
conf. 171. nu. 65
Castr. conf. 380. col. fi. vol. 1. obseruatur in iudicando conf.
207. nume. 22
Castr. in auth. cui relictum, C. de indi. iudi. damnatur per au-
ctorem, conf. 215. nu. 187
Cast. in l. C. de his q. ve. et. declaratur, cōf. 222. n. 98. 99. 175
Cast. conf. 180. nu. 15. vol. 1. declaratur, ibidem nu. 192
casus penales sunt stricti iuris, neque recipiunt interpretatio-
nem extensiuam, conf. 111. nu. 29
casus dicitur in testamento comprehensus, si ex verbis concipi
potest. Nec omisus dicitur sed comprehensus, si ex eius
mente colligitur, conf. 116. nu. 15. 16
casus haberi debet pro expresso, de quo testator disposuisset,
si verisimiliter cogitasset, conf. 117. n. 23
casus omisus pro omisso habetur etiam in vltimis voluntati-
bus, ibidem nu. 56
casus non decisis in specie lege Musayca, nec in specie de iu-
re cõmuni in personis iudeorum, deciditur inter iudeos de
iure communi, conf. 119. nu. 56
casus omisus remanent in dispositione iuris communis, ibidem
nu. 63. conf. 229. nu. 4
Casus omisus habetur pro omisso, licet eadẽ equitas versetur
Et testator interrogatus idem respondisset, cōf. 181. n. 2. 3
casu quodam specialiter expresso, subiecta clausula generali
oẽs alij veniunt sub ea, similes tamẽ expresso & eiusdẽ na-
tura. Et licet quidã dicat, etiã maiores expressis includi. ta-
mẽ Fel. & auctor cõtra, cōf. 199. n. 4. 102. 103. 104. 105
casu fortuito quis non tenetur nisi in culpa fuerit, quia præ-
meditatus dicitur, vel si fuerit in mora, conf. 210. nu. 11.
36. 34. 75. 76
casum in se suscipiens de insolito non tenetur, ibidem nu. 19
casus non excusat, quando illum mora præcessit, vel culpa
ordinata ad casum, ibidem nu. 35. 36. 38
casus non dicitur proprie fortuitus, quando culpa eum præ-
cessit, ibidem nu. 39
casus communiter contingere solent per naturam cõsiderari de-
bet, vt quod quis non fiat centenarius, ibidem nu. 59
casus qui potuit præuideri, nõ excusat, ibidem nu. 75
casus insolitus nõ excusat siate culpa præambula, ibi. nu. 78
causa ciuili, si criminali dedit occasionem, super sedendo in
prima, debet & in secunda super sederi. Quod optimè decla-
ratur, conf. 113. nu. 1
causa quando impeditur propter alterius pendenciam vel
inhibitionem, ibidem nu. 43
causa restati facit cessare causam intestati, conf. 117. nu. 78
causa immediata cõsiderada est nõ autẽ mediata, cōf. 121. n. 3
causa matrimonialis dicitur grauis, & in ea requiruntur tes-
tes omni exceptione maioribus, conf. 128. nu. 18.
causa licet iniuste excusatur à dolo, & etiã temeraria, conf.
b 3 145. nu.

I N D E X

145. nu. 26. 27. consi. 203. nu. 119. causa confirmat prohibitionem in casu, in quo loquitur, & velut accessoria non ampliatur principalem dispositionem. consi. 147. nu. 10. 11. causa matrimonialis est spiritualis, consi. 155. nu. 42. causa dotis in vno legato expressa non intelligitur in alio re perita eidem facto, consi. 158. nu. 12. causa liberi arbitrii favorabilior dote, consi. 167. nu. 10. causa separationis ibori grauis, & causa status reputatur, nec nisi per doctos viros tractanda, consi. 174. nu. 16. 17. causa una deducta & alia probata sententia ferri non potest. Fallit ubi proceditur solafacti veritate inspecta, sine iudex sit ordinarius, sive delegatus, consi. 186. n. 1. 2. 23. causa delegata restringitur ad petita, ibidem nu. 2. causę cognitio non presumitur interuenisse propter breuitatem temporis, consi. 194. nu. 24. cautela timentis reportare sciam contrariam, consi. 126. n. 32. cautela est, quod instrumenta fiant ex causa depositi, licet illud sit creditum, & quare, consi. 152. nu. 64. cautela, quod curia protestetur, se super probatis non inquirere, nec torquere, & ita seruatur, consi. 175. nu. 20. 21. cautioni quando locus non sit, consi. 171. nu. 107. cautionibus super uacancis non est videndum, ibidem nu. 114. cedens sumptuum, intelligitur de eius commoditate, ut valeat cessio, consi. 167. nu. 22. cephalus, declaratio ad l. paterfamilias de hered. insti. an procedat, consi. 116. nu. 40. cephalus consi. 212. reiectus, consi. 154. nu. 22. censum recipiens ab aliquo tanquam emphyteuta, non censetur fatere, eum esse talem, consi. 137. nu. 62. certus certiorari non debet. Quod procedit, quando denunciatio requiritur ad certificandum duntaxat. Secus si de alio quid ille faciat. Et est communis opinio, consi. 207. n. 10. 13. 14. consi. 113. nu. 49. certum per se vel per relationem ad aliud parificatur, etiam in contrariis, nisi pro forma certum requiratur, consilio 113. nu. 47. cessante causa cessat effectus, consi. 126. nu. 30. cessante causa finali cessat dispositio, consi. 159. nu. 19. cessio sine causa facta non valet, consi. 130. nu. 15. cessio facta contra ciuem Ferraria nulla est statuto Ferrarie. Fallit in facta extra territorium inter forenses. Sed quando subditus contraxit extra territorium cum non subdito ignorante dispositione statui. Et quando cessat ratio redactionis & redemptionis litium. Vel quando nomen debitorum fuit in solutum datum creditori cedentis, consi. 171. nu. 131. 33. 37. 38. cessio regulariter prohibetur propter redemptores litium, & ne debitores litibus vexentur, ibidem nu. 36. cessionarius in ius cedentis succedit, & cogere potest debitorem ad solvendum, consi. 124. nu. 12. Et omnia privilegia cedentis competunt cessionario, consi. 171. nu. 28. 29. cessionarius potest allegare caducitatem, sicut potuisset cedens, ibidem nu. 30. cibus & potus sit ad reflationem deperdit, consi. 132. n. 10. citatio sola sufficit habentis interesse, sine transmissione copie vel eius effectu, consi. 113. nu. 48. citatio non requiritur eorum, quorum interest in consequentiam. Exemplum de subditis, quando agitur contra heredem. Crotusque damnatur per Soc. Inu. sicut & distinetio Alex. consi. 140. nu. 10. 11. 12. 13. 14. citatio est nulla, quando certum est iudici, quem non debuit se vocari, consi. 179. nu. 28. citatio agnatorum non requiritur in legitimatione facta viuentis patre. Quis opinio coiter tenetur. Tamen de illis fieri debet metio ratione, quia subicit auctor. consi. 199. n. 55. citatio dicitur esse de iure diuino, ibidem nu. 91. citatio non presumitur ex antiquitate temporis, ubi per inspectionem actuum constat de eius defectu, & est opinio magis recepta, maxime ubi actus annecti solet cum ipso instrumento, consi. 209. nu. 86. 87. citatio que requirit ad eius perfectionem, ibidem nu. 91.

citatio partis non comparentis non inducit contrauentionem. Et ab hac opinione non recedendum in iudicando, & consulendo, consi. 203. nu. 123. citari quis debet ad domum, in qua frequenter habitat, consilio 113. nu. 22. citari quis debet, ubi laedi potest, nisi periculum sit in mora. Exemplumque Scipionis Nasie memorabile datur, consi. 134. nu. 11. citari pars debet in omni actu prejudiciali. At eo presente vel comparente citatio redditur superflua & nugatoria, consi. 207. nu. 12. citatus a delegato sine transmissione copie delegationis non tenetur comparere, consi. 213. nu. 61. ciuitas nulla sibi sufficit, sed altera alterius indiget auxilio, consi. 119. nu. 45. ciuitates alie preter Romam muretenus clauduntur, consi. 223. num. 36. ciuilitas potest introduci per statutum. Item & per principem, consi. 229. nu. 8. ciuis ex privilegio tenetur ad onera, que alijs ciuibus imponuntur, consi. 136. nu. 16. ciuis quis efficitur electio, id est conuentione & per creationem, consi. 229. nu. 7. ciuis ex privilegio habitans presumitur habere notitiam statutorum dictę ciuitatis, ibidem nu. 17. ciuis & iure consi. presumitur scire statutum ciuitatis, consi. 231. num. 27. clausula non aliter nec alio modo, denotat conditionem. Et quod requisita sint de forma contractus, consi. 111. nu. 15. clausula codicillaris quando trahitur ad utrum. Et per eam censentur rogati venientes ab intestato, si tamen adeant, alijs deficiat testamentum, ibidem nu. 87. 88. clausula ubi non est per se principaliter posita, sed ad aliam dispositionem qualificandam, non refertur nisi ad illud, in quo inseritur, consi. 112. nu. 33. clausula in prin. vel in fine posita refertur ad sequentia & precedentia. Fallit ubi restringeretur materia largę vel largissimę interpretanda, ibidem nu. 41. clausula sequens vel precedens non refertur ad dispositionem precedentem vel sequentem, quando per talem relationem dispositio fieret inuisibilis, ibidem nu. 67. clausula seu qualitas adiecta in vno capitulo testamenti non refertur ad illud, quod ex tali relatione vitaretur, ibidem num. 68. clausula omnia & singula, comprehendit omnia & nihil excludit, ibidem nu. 80. clausula sola facti veritate inspecta, tollit ordinem iudicialium & omnem solemnitatem iuris ciuiliis, talisque commissarius habet iudicare tanquam Deus, qui non seruat ordinem iudicij. Non tamen potest tollere ius quesitum patri ex statutis vel decretis, consi. 115. nu. 5. clausula non operatur propter obreptionem, consi. 116. n. 27. clausula omni meliori modo, dispositionem non restringit ad specificata. Et operatur ut relicta filio dicatur causa institutionis factum. Et habet vim clausula codicillaris ad sustinendum testamentum. Operaturque derogatione specialem ad testamentum, quod haberet clausulam derogatoriam, consi. 116. nu. 50. 51. 52. 53. clausula renunciationis omni iuri & legum auxilio, inducit renunciationem purgationis morę, consi. 124. nu. 77. clausula donationis continet testamentum, dicitur que donatio inter vivos, si presenti & consentienti facta sit, non autem legatum, contra Natam, consi. 128. nu. 11. clausula sola veritate facti inspecta, tollitur omnis ordo iudicialium, consi. 140. nu. 11. clausula sola facti veritate inspecta, operatur, ut quis condemnari possit etiam alia causa probata, licet non deducta, consi. 143. nu. 10. clausula codicillaris reciprocę adiecta eam trahit ad fideicommissariam secundum communem, saltem concepta in futurum, & est magis communis opinio, consi. 146. nu. 15. clausula codicillaris tendit non tantum ad confirmandum sed

I N D E X

sed & augendum, ibidem nu. 27. clausula omni meliori modo, operatur, quod testator non videatur se restrinxisse ad specificata, ibidem nu. 29. clausula codicillaris transubstant dispositionem in aliam, ibidem nu. 31. clausula codicillaris conseruat testamentum iure fideicommissi, quando filius est preteritus, ibidem nu. 33. clausula accessoria non immutat naturam principalis dispositionis, ibidem nume. 35. clausula si & in quantum, quid operetur, in delatione appellationis posita, consi. 149. nu. 16. clausula accessoria tollitur sublato instrumento contractus principali, consi. 153. nu. 46. clausula quod filius sit contentus & nihil plus petere possit, non obligat eum quoad legitimam, consi. 156. nu. 47. clausula substitutionis adiecta per notarium vulgariter, pupillariter & per fideicommissum, quid operetur, consi. 162. n. 14. clausula omni meliori modo, operatur, & quis noluerit se ad specificata restringere, ibid. nu. 18. consi. 181. nu. 35. clausula tunc & eo casu, substitutionem restringit ad casum expressum. Nec illi verificatur nisi conditionibus in forma specificata impletis. Saltem quando fuit geminata dicta clausula. Et de casu occurrente testator nihil prouidit. Etiam si maior ratio sit in vno casu quam & in alio, consi. 171. nu. 102. 103. 104. 105. 106. clausula generalis non obstantibus, non sufficit, ubi plura obstant. Nec aduersus statutum publica utilitate ductum, consi. 194. nu. 34. clausula habentes exprimenda pro expressis & c. quando non sufficit, & est cõis opinio. Cõprehenditur q; quado fit mentio de quacunque clausula & c. quibusque verbis derogatorijs propter verba vniuersalia & geminata. ibidem nu. 36. 37. 38. 39. clausula habentes pro expressis & c. non operatur, quando cedens non fuit informatus, ibidem nu. 40. clausula sciens & c. non excludit, quim possit probari contrarium, exemplumque datur, ibidem nu. 93. clausula in fine posita referri debet ad omnia precedentia, licet materia sit odiosa, quando vniuersalis est ratio, consi. 195. nu. 125. clausula appellatione postposita, intelligitur nedum de frivola sed etiam probabili, ibidem nu. 8. clausula insolita suspensione falsitatis inducit, consi. 196. n. 77. clausula omni meliori modo, denotat, q; cedens aut disponens noluerit se restringere ad specificata. consi. 199. nume. 9. consi. 215. nu. 120. clausula non obstantibus, referri debet ad petita in legitimatione non ad alia, ibidem nu. 70. clausula omni meliori modo, restricta ad vnam personam non operatur quoad aliam, ibidem nu. 119. clausula in omnibus & per omnia, velatiua non operatur, quoad ignorata, ibidem nu. 142. clausula de plenitudine potestatis, non operatur, ubi tractatur de pręiudicio notabili tertij, ibidem nu. 165. clausula contrauentionis regulari debet secundum naturam actus, in quo ponitur, consi. 204. nu. 71. clausula ius fieri & institui ministrari, in libello posita operatur, ut super narra: is possit iudicari, licet in eis non sit conclusum. Et intentatum dicitur, quod est actori fauorabilis, vixq; sinit illa clausula periclitari libellũ. Nam dicitur actor petere condemnari iuxta narrata per eum, consi. 211. nu. 9. 10. 11. 12. clausula omni meliori modo, in libello posita operatur, q; actor noluerit se restringere ad specificata per eum. Et per eam sustinetur actus eo modo, quo potest ibi, nu. 13. 14. clausula sola facti veritate inspecta, qua iudex procedit, operatur, ut condemnare possit super vna causa deducta & alia diuersa probata, ibid. nu. 15. 16. clausula in vno capitulo posita refertur ad omnia, nisi vbi possit assignari, cur magis ad vna q; aliud referri deat, consi. 213. n. 42. clausula Acti & c. in fi. instrumenti denotat re perfectam, n. 52. clausula in privilegio legitimandi sine pręiudicio venientium ab intestato, quid importet, remissus & pulcre delatatur, consi. 215. nu. 34. 156. clausula motus proprii non operatur in pręiudicium tertij, nec clausula ex certa scientia, nec alia de plenitudine potestatis, consi. 222. nu. 202. clausula oēs cõdones viles & directas sibi cõpetentes & c. cessantur cessare rei vdicatio & cõdo ob cam, consi. 224. nu. 30. clausula constituti operatur sicutam traditionem, ibid. nu. 32. clausula non solum, sed etiam minimum verbum non debet esse sine virtute aliqui operandi, consi. 227. nu. 5. clausula ex certa scientia, & renuntiatione exceptionis doli, stante enormissima lesione nihil operatur, consi. 228. n. 43. clausula cum plenitudine iuris canonialis, quid operetur, consi. 130. nu. 3. clausula sine pręiudicio venientium ab intestato operatur, quod non potest ex testamento auferre legitimam filij legitimi, consi. 131. nu. 19. clausula nulla lege cõi, vel specialis & feudali in corpore iuris clausa non operatur, q; Comes, cui talis potestas concessa est in legitimatione, possit filijs i legitima pręiudicare, ib. n. 31. Clem. 1. de prob. quod stetur assertio Principis, quando locum non habeat, consi. 117. nu. 77. 78. 79. 80. Clem. 1. §. ceterum, de vsuris, nunquid in iudeis loci hęc at. Rõ q; redditur opinionis affirmatiua, consi. 119. n. 10. 55. 56. clericus causa cum laico tractari debet secundum statuta loci, consi. 119. nu. 42. clericus incorrigibilis quando dicatur, consi. 150. nu. 12. clericus non dicitur incorrigibilis, qui penitentiam inuictam non peregit, subiiciens se alteri pena per iudicem imponendę, alioquin secus, ibidem nu. 26. 27. clericus concubiniarius dicitur committere crimē adulterij. Item & stupri, sed & sacrilegij. Secus si mulier non erat concubina, & de ratione. Item incestus. Que sententia cõmunis est. Et licet quidam senserint, q; sit simplex fornicatio. Alij vero distinxerint inter ius ciuile & canonicum. Tamen auctor primam opinionem tenet, putans ab ea nõ esse recedendum in consulendo vel iudicando, consi. 199. nu. 26. 28. 29. 30. 31. 35. 36. 37. 38. 39. clericus est prohibitum concubinam habere, ibid. nu. 29. clericus in minoribus solutus cognoscens dicitur simplex fornicator. Diaconus vero vel subdiaconus duplex, quia violat votum & coniugium spirituales, ibidem nu. 40. 41. clericus ignominiosus est habere filium potius successorem quam fratres legitimos, ibid. n. 66. clericus dicitur esse iunctus matrimonio spirituali cum ecclesia, ibid. nu. 97. clericus & laici si simul deliquerint, omnes ad ecclesiasticum sunt remittendi. Et ita in practica fuit obtentus, sic que seruari plures viderunt, licet aliqui contradicant, consi. 202. nu. 12. 13. 14. 15. clericus si cepit vixam, & eius amici vel agnati occiderint, fit irregularis, consi. 210. nu. 77. codicilli corrumpunt sublato testamento propter nõ additionem, & quando declaratur, consi. 111. nu. 86. collatio dicitur, quando palatus habet potestatem providendi alicui de beneficio absque presentatione. Et regulariter pertinet ad Episcopum, consi. 137. nu. 59. 60. collatio quando non libera, vel libera, dicitur, ibid. nume. 70. collectarium solutio dilationem non recipit, consi. 195. nu. 16. Comes Palatinus imperialis legitime potest in terris Ecclesie, vel Pontificis in terris Imperij viuentis patre. Quado legitimum est subditus, alioquin secus. Sed quod passim possit tenet auctor. Et est magis communis conclusio, nec ab ea recedendum, maxime quado legitimitas imperialis iungitur apostolica, consi. 156. nume. 1. 2. 4. 5. 19. 21. 22. 23. 24. Comes Palatinus legitime non potest sine iusta & probabili causa, & est cõis opinio, consi. 194. nu. 18. 19. Comitum Palatinorum asserenti se motum ad legitimandum iussis ex causis non statui, licet quidam contra, ibidem nu. 21. 22. Comes Palatinus non potest legitime subditum alicuius principis, non accedente illius principis assensu, ibi. n. 6.

INDEX

Comes Palatinus dispensans circa defectum natalium non trahitur ad alium defectum & impedimē. ibidē n. 22. Comes quando noluerit quem legitime ad aliquid ibidem nunc. 64. Comes habēs auctoritatem ad principē potest legitime quoscunque spurios & eos primeng naturę restituere, etiam filios sacerdotis. conf. 199. nu. 16. 17. Comes verisimiliter non legitime filium spurium clericis stantibus agnatis, si scijisset eos extare. ibidem nu. 65. Comitii assenti in legitimatione de causę cognitione non statuitur. Nec sufficit causa, quod legitimus sit misericordia dignus: quia non peccavit, & similes. Nec quod sit dignus gratia, si est infans, secus in maiore natū. ibidem nu. 76. 77. 78. 79. 80. 81. Comes imperialis legitime non potest in terris subiectis, ecclesię, que sententia communis est, nec ab ea recedendū in iudicādo etiam si pluris fuisse servatum contrarium. Sed hæc opinio dubitabilis videtur & non rata. Et maxime quando legitimo facta fuit vivente patre & ad eius instantiam: nam tunc admittitur legitimo. Et est cōmunis & magis communis. Et idem si post mortem patris de eius ordinatione processerit, & ubi legitimo imperialis apostolica coniuncta fuerit. conf. 215. nunc. 27. 28. 29. 130. 131. 132. 133. 134. Comes imperialis legitime non potest in Ducatu Mediolani licet infensato ab imperatore. Sed contra & pulcre declaratur ibidem nu. 23. 130. 148. Comes imperialis postico quod non possit legitime in terris subiectis Ecclesię, debet intelligi tertio immediato hoc allegante non alio tertio, & quando Principis non interfit. ibidem nu. 43. 145. Comitibus concessio sibi fendo cum mero & misto imperio ac gladij potestate & omnimoda iurisdictione proclamare possunt, sicut & statuerē contra ius, & habentur loco Principis in eorum territorio, magis quam Præsides, & in eo possunt omnia facere, que potest Imperator per universum orbem. Et est communis opinio, habent quoniam iura imperialia, nihil que differunt ab Imperatore, nisi ambitu minoris circuli. conf. 22. 1. nu. 1. Comitibus proclamare possunt data sibi auctoritate per sententiam. ibidem nu. 12. Comitatus qualiter olim caperetur, & nunc capiatur. conf. 223. nunc. 1. Comitatus dicuntur quicunque de comitatu sunt, ibidē nu. 2. Commodum & incommodum rei spectat ad eum, cui res debetur. conf. 148. nu. 2. Communis usus loque nō debet attendi & proprietati verborum præferri. conf. 142. nu. 9. conf. 187. nu. 85. conf. 215. nu. 79. Communi ab opinione in iudicando non est recedendum: quia legi æquiparatur, eius que virtutem sequitur, servari que debet tanquam ius. conf. 152. nu. 49. 50. 51. conf. 199. nu. 178. conf. 112. nu. 166. Communis usus probandus, fallit ubi plures illustres Doct. de illo testantur, vel ubi doctor verus est in eius loco, vel est uniformis in varijs locis. conf. 187. nu. 56. 100. 101. 102. saltem quod ad præsumptionem, que transfert onus probandi contrarium in adversarium. Et est communis opinio. conf. 215. nu. 86. 88. Communis usus generalis velut notorius non indiget probatione. ibidem nu. 94. Communis usus loquendi interpretatus bene per doct. potest allegari & eius statui ibidem nu. 96. Communis opinio illa dicitur, que plurimum doctorum auctoritate innatur, & que habet plures doct. conf. 227. nu. 58. conf. 112. nu. 165. Commune Bononię si potest auferre bona bannito, nullus opponere potest præter ipsam ad eius utilitatem. conf. 218. nu. 78. Communio bonorum donatorum verisimilis est inter fratres. conf. 214. nu. 39. Comparatio non dicitur probari legitime per testes non ele-

ctos ut peritos ad eam faciendum. conf. 209. nu. 15. conf. 196. nu. 82. Comparatio scripturę publicę cum alijs scripturis publicis eiusdem sola fides facit. Secus in scripturis privatis. Et idem in eis ex statuto Ferrarię, de scrip. priva. ibidem nu. 24. 25. Comparationi de iure communi non statuitur quoad plenam probationem. secus iuncte cum testibus, item plenę probat ex forma statuti de scrip. priva. conf. 196. nu. 3. 4. Comparationis effectus conf. 213. nu. 31. Comparatio rei spontaneę est signum innocentie. conf. 150. nunc. 28. 29. 30. Comparens pro vivente probare debet, cum vixisse tempore moti iudicij. Sed contra post Bal. conf. 182. nu. 13. 17. Compater testis de fide minuitur. Sed verus est, quod sit idoneus, quin & omni exceptione maior. Si pro compatre deponat, secus si pro eo quem levavit de fonte sacro. conf. 128. nu. 1. 16. 19. 20. Compater est idoneus testis in causę matrimoniali. ibidē nu. 17. Compater propter affectionem repellendus. Sed contra: quia levis est suspicio, & per iuramentum purgatur. ibidem nunc. 21. Compēdiosa facta Titio & eius descendētib; si decesserint sine liberis, verificatur Titio solo sine liberis mortuo & descendētib; non natis, idem facta vulgari. conf. 162. nunc. 11. 12. Compendiosa substitutio vnde dicitur. conf. 227. nu. 14. Compensatio locum habet in deposito cōfessionato ex mutuo causato. conf. 152. nu. 39. Compensatio fit ipso iure, licet non fuerit opposita. conf. 165. nu. 15. Compensans soluit, & quando sit verum. conf. 152. nu. 40. Compositio facta a Domini congregato consilio ad sonum campanę valet. conf. 232. nu. 6. Compromissum dicitur quedam transactio, per quam a lite disceditur. conf. 202. nu. 21. Compromissum fieri non debet de re liquida, stante statuto de comprom. ibidem nu. 24. Conceptio facit censeri natum ad commodum suum non ad incommodum. conf. 222. nu. 92. Concessio, quequid iuris est in tali loco, nihil operatur non constituto de iure. conf. 144. nu. 22. Conclusiois vel dispositionis tenor diligenter est attendendus & inspicendus. conf. 115. nu. 18. Concessa intuitu pietatis sunt irrevocabilia. conf. 228. nunc. 25. Concesso ad favorem suum quis potest nolle vitæ. conf. 209. nunc. 27. Conclusio doct. loquentium an credatur magis testibus affirmantibus quam negantibus, declaratur. conf. 226. nu. 22. Concubina non dicitur extra domū habitans, nec filij nati ex ea legitimantur, sed contra. Sed spurij dicuntur, sicut & nati ex familiari ignobile. Sed contra per auctorem. conf. 177. nu. 73. 74. 75. 82. Concubina secunda affinis est uxori, vnde protestatio requiritur, quod sit concubina, ibidem nu. 76. Concubinitus toleratur de iure civili, secus de iure canonico. conf. 199. nu. 43. Concubinitus manus peccatum cōtinet, propter actum successuum, minus tamen est eo, quod plerumque, concubina dicitur in uxorem. conf. 214. nu. 105. Cōdemnari quis non debet ex indicij licet indubitatis, & est communis, nisi tamen plura sint. conf. 175. nunc. 10. 11. 35. Conditio importat formam, qua non servata corrumpit actus. conf. 11. nunc. 12. Conditio sicut exprimitur ex voluntate, ita omittitur ex voluntate. ibidem nu. 21. Conditio regulariter non subintelligitur, nisi fuerit opposita. ibidem nu. 32. Conditio in vno legato posita, in alio repetita non censetur plures tenent, ibidem nunc. 36. 37. 38. 39. 40.

conditio

INDEX

Conditio vilitatis non intelligitur repetita in secundo legato loco primi subrogato, ibidem nu. 54. Conditio viduitatis indicata mulieri per maritum durat per petiō. Idem si per filium mariti. ibidem nu. 80. 81. Conditio posita in prima donatione censetur in secunda repetita. conf. 112. nu. 6. sed contra nu. 35. & seq. & 155. Conditio apposita in præfatione donationis censetur in sequente donatione repetita. ibidem nu. 14. sed declaratur nunc. 154. Conditio adiecta vni dispositioni per testatorem videtur in sequenti repetita, ibidem, nu. 15. 35. 155. Conditio apposita in institutione videtur in legato repetita. ibidem nu. 16. Conditio prima substitutionis censetur in alia repetita, ibidem nu. 7. sed contra nu. 158. & seq. Conditio masculorum in primo testamento apposita censetur repetita in secundo factio sub eadem forma. ibidem nu. 17. sed respondetur nu. 161. & seq. Conditio regulariter apposita in primo legato non intelligitur repetita in alio. Quod procedit etiam stante dictione repetitiva, item, vel hoc amplius. Item maxime habet locum, ubi inter vnum legatum & alterum quadam alia extranea & impertinentia interseruntur. Fallit in conditione viduitatis, sed contra. ibidem nu. 19. 20. 163. Conditio donec honeste & caste vixerit, posita in vno legato factio uxori non censetur repetita in altero eidem factio. ibidem nu. 37. Conditio posita in contractu, qui non habuit effectum, non intelligitur repetita in contractu postea factio. ibidem nunc. 39. Conditio viduitatis posita in vna donatione non debet in altera censeri repetita, maxime si secunda fiat, ac sit favorabilior, gratis & amore. ibidem nu. 43. Conditio viduitatis posita in prima donatione non censetur in secunda repetita ex præsumpta mente disponentis. ibidem nunc. 51. Conditio viduitatis adempta in favorem uxoris non debet eius odium censeri repetita. ibidem nu. 52. Conditio sine liberis, a testatore in vno casu expressa censetur in alio omissa, in quo non expressit. ibidem nunc. 56. Conditio viduitatis non censetur repetita: quia testator sciuit eam exprimerē, si voluisset. ibidem nu. 59. Conditio, que viduitatis in dubio non videtur repetita. ibidē n. 64. Conditio, quousque vxor caste & honeste vixerit, & vitam viridalem servaverit, non censetur repetita, quando viri retrit dispositio. ibidem nu. 65. Conditio, que reddit legatum inutile, non censetur repetita legato factio uxori. ibidem nu. 66. Conditio studendi alicui imposita intelligitur, ita quod perseveret, & gradum doctoratus consequatur, aliās non dicitur impleri. ibidem nu. 104. Conditiois natura est individua. ibidem nu. 107. Conditioem non sufficit impleri pro parte, que in totum potest impleri. ibidem nu. 108. Conditio est accidens. ibidem nu. 123. Conditio dicitur extrinseca. ibidem nu. 124. Conditio potest adesse & abesse a donatione & quilibet contractu absque eo quod contractus corrumpatur, ibidem nunc. 126. 134. Conditio non est de natura legati, vel alterius dispositionis. ibidem nunc. 134. Conditio non debet intelligi repetita, ubi quis ab aliquo actu excluderetur. ibidem nu. 135. Conditioes non sunt subaudiendę ad restringendum favorem legati. ibidem nu. 136. Conditio adiecta vni dispositioni per testatorem an & quando videtur in sequenti dispositione repetita. ibidem nu. 155. Conditio intelligitur repetita, ubi oratio est imperfecta, secus si perfecta, stante et dictione item. ibidē nu. 156. 157. Conditio viduitatis posita in vna dispositione non censetur in alia repetita secundum communem. ibidem nu. 163. Conditio viduitatis apposita in legato usufructu non censetur

tur repetita in substitutione facta uxori. ibidem nu. 164. Conditio apposita post pactum iustitulationem, dum tamen incontinenti, suspendit & impedit productionem emittatis item dicta conditio est pars dispositionis. ibidem nu. 204. Conditio purificata habetur pro pura, & retrohabetur ad impus inmita obligationis. conf. 116. nu. 9. 10. conf. 139. nunc. 24. Conditio voluntaria que dicitur, & non extenditur ad alium casum etiam similem, sed impleri debet in forma specifica. conf. 117. nu. 46. 47. Conditio prius impleri debet quam possit agi, nihil enim prius ponit in esse, & facit cessare obligationem. conf. 125. nu. 3. 4. 5. Conditio formam inducit. conf. 126. nu. 10. Conditio quando necessaria est ad effectum actus, non refert quid ex equipollentibus fiat. conf. 125. nu. 19. Conditio nihil ponit in esse. conf. 139. nu. 21. Conditio, si quis decesserit sine filijs, deficit eo cum vno tantum filio moriente. Nec substitutus tali casu privari dicitur, sed pro non substituto habetur. conf. 146. nu. 2. Conditio obatur pro impleta, quando stetit per aliquem, quominus impleteretur. conf. 152. nu. 16. conf. 222. nu. 87. Conditio debet impleri in forma specifica, nō sufficit per equipollens, quando est voluntaria, non autem necessaria ad essentiam actus. conf. 173. nu. 19. Conditioe deficiente, sub qua dos relicta fuit, cessat relicta. conf. 186. nu. 10. Conditio probari debet, quod fuerit impleta, ut agi possit. Et ea deficiente perinde est, ac si dispositio facta non fuisset. Paria que sunt nihil fieri, vel sub conditione, que non extiterit. conf. 192. nu. 21. Conditio restricta ad tempus non potest extra tempus purificari. conf. 199. nu. 223. Conditioes due licet al ternatiue posita resoluantur in coniunctam. ibidem nu. 231. Conditio, si filius decesserit sine filijs, censetur apposita favore filiorum suorum, ut ipsi bona consequantur, si contingunt existerē. ibidem nu. 233. Conditio apposita in vna substitutione non est in alia repetenda. Fallit ubi procedit, ut in prima substitutione posita secunda, quando sequeretur absurdum, tertio ex identitate rationis. ibidem nu. 236. 237. 238. 240. 245. Conditiois natura respicit verum factum. ibidem nu. 252. Conditio prius impleta debet apparere, quam in iudicio procedatur, & ea non verificata cessat dispositio. conf. 203. n. 3. Conditioes copulate verificari debent omnes, & suspendunt actus, nec ille ante deducitur in esse. conf. 208. nu. 37. 38. Conditio monacationis adie ta institutioni filie servanda vbi ab ea, si vult succedere, aliās ea nolente monacari, & excludatur. conf. 215. n. 39. nā si conditio, si Titio nupserit, servari det n. 40. multo magis si Deo monacado tali loco, & in eo Bar. taxat. Castr. 41. sed prædicta conclusionē dubitabilem putat auctor & non veram post glo. 165. potissime vbi in vñgine 167. licet secus in vidua. 168. que sententia crebrior est & communior. 169. Conditio, si mulier nupserit Titio, servari debet, ut legato sit locus, & de ratione. 183. Conditio monacationis si fuerit adiecta filie institutio servari debet, quādo nolente eam servare translatio bonorum facta fuit in piam causam, sed contra per auctorem. nu. 42. Conditio prius purificari debet quam sit locus substitutioni, sub qua collata fuit & in ea deficiente corrumpit dispositio. numero 68. 69. Conditio impleri debet in forma specifica & non per equipollens. nunc. 74. Conditio si non nupserit, inducit viduitatem & amplius prohibet, nunc. 75. Conditio, si monacabitur, & si nō nupserit, verificatur. nu. 176. Conditio impossibilis indicata institutioni pro non scripta habetur. videtur que & non vitiat dispositionem. nu. 177. Conditio impossibilis de iure refutatur, qua sit difficilis numero 178. Cuius exemplum datur nu. 179.

conditio

I N D E X

Cōditio monacationis reputatur impossibilis: quia difficilis ob mutationem status, & in eam rem Bal. taxat auctor nu. 179. 180.
Conditio, si Titio nupserit, servari debet, secus si Deo se despo sauerit. Ratio diversitatis adducitur. nu. 182. 187.
Conditio non nubendi; vel monacationis esse consideratur a legibus: quia non potest inde vacari liberis procreandis, quod est contra Remp. nu. 188.
Conditio tacita videtur inesse natiuitati filiorum ex concubina, si desponsetur, que secuta retrotrahitur, & facit, ut dicantur legitimi nati tunc. Sed contra per auctorem confi. 222. nu. 70. 71.
Conditio casualis vel mixta non dependens à mera voluntate debitoris in cōtractibus retrotrahitur, at in ultimis voluntatibus secus. ibidem nu. 71.
Conditione deficiente perinde est ac si dispositio facta non fuisset. confi. 171. nu. 19.
Conditio voluntaria debet specificè impleri. ibidem nu. 97.
Conditionalia que sint, non agnita per filios non transmittuntur ad suos heredes. secundum communem opin. confi. 227. nu. 39.
Conductor finita locatione tenetur restituere rem locatori. Quod declaratur rebus sic stantibus, aliàs secus. confi. 122. nune. 1. 23.
Conductor non potest refricare questionem domini locatori. ibidem nune. 2.
Conductor excipiens quosdam casus remissionis petendæ ceteros exclusisse videtur. confi. 152. nu. 14.
Conductor dicitur passus damnum fructus non percipiendopropter bellum, grandinam vel impetum fluminis. confi. 166. nu. 8.
Conductor exprimens quosdam casus, quibus teneri noluit ceteros in se suscepisse videtur. confi. 197. nu. 42.
Conductor apotecæ requiri debet, an velit emere, stante statuto Ferrarij, aliàs venditio nulla est. confi. 207. nu. 1.
Conductoris approbatio venditionis factæ de apoteca eam confirmat, siue conualidat, ibidem num. 48.
Confessio absente parte non probat. confi. 112. nu. 28.
Confessione nulla maior probatio, & maior est quolibet publico instrumento, & quibuscumque depositionibus testium, & ubi est confessio ibi est relaxatio omnis probationis, nec iudex potest confessionem nullam pronunciare. re. confi. 125. nu. 10. 12. 13. confi. 175. nu. 22.
Confessio super processu nullo præiudicat, nisi nullitas proveniat ex defectu iurisdictionis, & quid iuris eo casu, & licet secus sit quando manavit coram iudice, tamen locum habet in iudicio inquisitionis. confi. 126. nune. 14. 15. 16. 17. 18. 19.
Confessio sequens inquisitionem ineptè formatam non nocet. ibidem nune. 14.
Confessio superat omne genus probationum, nec ulla melior est probatio. confi. 127. nu. 1. 2.
Confessio qualificata pro parte acceptari non potest. Fallit apposta adversatiua sed, sed auctor contra, ibidem nu. 3. 4. 9. 10.
Confessio mea, quod mutua si mihi cētum, sed mihi teneris ad mille, diuidi potest, & de ratione. ibidem nu. 7. 3. 1.
Confessio mercatoris, centum recepisse in depositum, sed restituisse 50. diuidi potest. ibidem nu. 8.
Confessio dicentis promissi, sed conditionaliter, diuidi non potest: quia incontinenti & pro contextu dixit, sed conditionaliter, secus si ex intervallo. ibidem nu. 11. 12.
Confessio, que non verificatur non nocet, exempla pulcra dantur, & unum Ioseph potissimum. ibidem nu. 19. 20. 21.
Confessio cum adiuncto per dictionem sed, quod qualificat diuidi non potest, secus si non qualificat, sed addit factum diuersum. Sed auctor contra. ibidem nu. 22. 25.
Confessio cum adiuncto in vnica oratione diuidi non potest. ibidem nu. 26. 30.
Confessio continens factum qualificatum etiam in diuersa oratione diuidi non potest. ibidem nu. 28.
Confessio mulieris virum accepisse, se patri placeret, diuidi

non potest. ibidem nu. 30.
Confessio propter incertitudinem non nocet. ibidem nu. 37.
Confessio geminata reuocari non potest. Sed contra. confi. 130. nu. 1. 6. 20.
Confessio accepta preteritum erroris reuocari non potest, nisi probetur error. ibidem nu. 3. 24.
Confessio falsa veritatis apparentis substantiam non mutat, ibidem nune. 9.
Confessionis assertiua & narratiua differentia, ibidem nu. 10.
Confessio relata ad instrumentum tantum probat, quantum in eo continetur & non ultra. ibidem nu. 14.
Confessio positionum reuocabilis docto de errore. ibidem nu. 23.
Confessionis acceptatio non præiudicat docto de errore. ib. n. 24.
Confessio mariti constante matrimonio in parte iustificata, præsumitur in totum vera. confi. 122. nu. 4.
Confessio quando non verisimilis. confi. 135. nu. 33.
Confessio facta præsentis non acceptata non præiudicat confite ti. Sed contra: quia præsumitur acceptata, quatenus eius fauorem concernebat. confi. 152. nu. 17. 18.
Confessio mutui conuerti non potest in depositum non existentem pecunia in promptu. ibidem nu. 21.
Confessio, que fit ex causa antecedenti, non fit ex causa futurae numerationis. ibidem nu. 63.
Confessio mariti, quod emerit fundum de pecunijs vxoris, est suspecta, nisi sit verisimilis. Idem de confessione patris. confi. 171. nu. 39.
Confessio in tormentis non nocet, vnde requiritur ratificatio. confi. 175. nu. 3. 1. 32.
Confessio mariti de dote recepta præiudicat etiam creditoribus, quando mulier agit hypothecaria lapsa tempore opponendi excep. non num. pecu. Et est communis opinio. confi. 180. nu. 1. 2.
Confessio dotis præiudicat cuiuslibet successoris etiam fisco, quædo emanauit antequam, res fuerint in eum translata. ibidem nu. 6.
Confessio dotis præiudicat, quando concurrunt alia indicia, ex quibus coadiuuatur. Et est communis opinio. ibidem nu. 15. 16.
Confessio de dote sine expressa obligatione bonorum, stante statuto, quod confessio de dote. confi. 192. nu. 9.
Confessio de dote in vltima voluntate non censetur facta sub spe future numerationis, & morte mariti confirmatur. ibidem nu. 13. 14.
Confessione propria quis contrauenire non potest, nec eius heredes. confi. 194. nu. 55. 56.
Confessio in dubio debet in fauorem confidentis interpretari, & eam potest declarare. confi. 204. nu. 55. 56.
Confessio per duos testes absente parte probat de equitate canonica, & est communis opinio. confi. 207. nu. 23.
Confessio surgens ex productione scripturæ intelligitur quando illa scriptura probat. confi. 219. nu. 13. 14. 15.
Confessio tacita plus operari non debet quam expressa n. 16.
Confessio surgens ex productione non præiudicat in alio iudicio, quando quis fuit condemnatus in iudicio productionis, nec ex illa reprobatæ per iudicem surgit aliquis effectus, & de ratione. Abb. nu. 17. 8. 19.
Confessio tacita in vno iudicio non nocet in alio etiam inter eadem personas. nu. 21.
Confessio procuratoris in vna causa non nocet domino in alio iudicio, que sententia communis est. nu. 21. 22.
Confessio præsumitur in absentia facta. nu. 90.
Confessio verborum maior est quolibet instrumento & quibuscunque depositionibus testium. confi. 215. nu. 67.
Confessio auctoris non nocet omnibus habentibus causam ab eo. confi. 214. nu. 9.
Confessio in instrumento limitata videtur ad illud. confi. 181. nune. 26.
Confessio tacita, que per statutum, vel ex verbis inducitur, probat contra sic confidentem. confi. 217. nu. 13.
Confessione tacite, que surgit ex productione libri vel scripturæ statuitur. ibidem nu. 14.
Confessione propria standum est, maiorque dicitur quolibet

I N D E X

publico instrumento. Et ubi adest confessio, est relaxatio omnis probationis. Nec iudex potest eam pronunciare nullam. confi. 159. nu. 7. 8. 9.
Confessus, quod aduersarius de dit. sed simpliciter, non dicitur confessus causam alligatam per aduersarium, sed illi tenetur eam probare. confi. 127. nu. 13.
Confessus tacite instrumentum esse validum, non auditur postea volens ei contradicere. confi. 217. nu. 15.
Confinitus iniuriæ potest rumpere confinia. confi. 135. nu. 2.
Confines probant identitatem rei, confi. 211. nu. 23.
Confinium expressio designat locum confinium, & includit quicquid est intra. Quicquid est intra fines comitatus, præsumitur esse de comitatu. Item quicquid est intra confines & terminos territorij, dicitur esse territorij. Item quicquid est intra confines iurisdictionis alicuius Domini, præsumitur esse de iurisdictione illius. confi. 226. nu. 23. 4. 5. Sed declaratur nu. 28. & seq.
Confirmatio in forma communis ius nullum tribuit, tantoque magis quando confirmatio dicitur de predictis certam notitiam habere. confi. 117. nu. 80.
Confirmatio non extenditur ultra quam actus confirmabilis. confi. 194. nu. 59.
Confirmatio bonorum futura non comprehendit. confi. 131. nu. 8. 45. 46.
Confirmatio bonorum prohiberi non potest per testatorem, vel in fraudem fisci factam. Sed auctor contra post plures. ibidem nu. 42. 50. 63.
Coniectura plures vincit pauciores, & vna potentior plures debiliores. Et negatiua affirmatiua. confi. 147. nu. 62. 63. 64. confi. 196. nu. 83.
Coniectura de pari affectione ad nepotes debilis est, & summi ea debet, per quæ grauamen & onus heredis excludatur. Huiusque rei datur exemplum. confi. 173. nu. 43. 44. 45.
Coniectura sumi debet ex expressis a testatore, ibidem nu. 47.
Coniectura non sufficit ad remouendum, quod testator voluerit minus heredem grauare quam sit possibile. ibidem nune. 49.
Coniecturæ sufficiunt & indicia ad probandum antiquitatem. confi. 214. nu. 4.
coniunx legis potest alterum cohabitatione priuare, confi. 174. nu. 5.
Confisarij quæ non admittuntur in criminalibus ad offensam, sed ad defensionem sic. confi. 175. nu. 4.
Confisarij videntur adhibiti in contractu mulieris ex forma statuti videntur adhibiti. re. eius personam integraret, non autem se sibi præiudicet. confi. 191. nu. 40. 43.
Consensus cuius in contrahendo requiritur, eiusdem necessarius est in dissoluendo, confi. 135. nu. 36.
Consensus adhibitus non præiudicat ubi prohiberi non potuit. confi. 190. nu. 44.
Consensus cum protestatione pro non consensu habetur, & videtur quædam negatio. ibidem nu. 53.
Consensus præiudicat, si sit adhibitus super actu valido, secus si nullo. confi. 194. nu. 102.
Consensus Episcopi lapsu longi temporis præsumitur. confi. 214. nu. 43.
Consentiens vi consanguineus minori vel mulieri, vigore statuti, nunquid sibi præiudicat in fideicommissio. Soc. confi. 43. col. vlt. vol. 4. quod sic. Sed auctor contra dammans Soc. confi. 190. nu. 4. 8. 40. 47.
Consentiens ad actus substantiam sibi præiudicat, quando consentiens habet ius in re, & eo respectu consentit. ibidem nune. 5. 49.
Consentiens simpliciter & voluntariè pro suo interesse videtur adhibitus, & donare videtur. ibidem nu. 50.
Consequentia non valet. Decima conduci debent expensis solventis ad horreum, ergo fundus ex quo ille debentur, est iuris ecclesiæ, cui debetur videtur. confi. 225. nu. 1.
Consilium excelsum in vltima inclina ciuitatis Ferrariæ in causis sibi delegatis ab eminentissimo Duce suo procedere potest sola facti veritate inspecta, confi. 115. nu. 5. confi. 186. nu. 77.

consilium collegij Patavini pro legitimo contra substitutum declaratur, quomodo procedat. Imò periculosum reputat illud auctor. confi. 222. nu. 195.
Constantinopolis est altera Roma. confi. 119. nu. 57.
Costare dicitur, quod ex cōiecturis colligitur. confi. 134. nu. 24.
Cōstituentis se sponte in carceribus presumitur innocens, aliàs esset infans ingrediendo carceres, si esset reus criminis, confi. 227. nu. 27.
Consuetudo legi Moisaicæ derogat. confi. 119. nu. 21.
Consuetudinem allegans tenetur eam probare, ibidem nu. 71.
Consuetudo non elicitur ex vario modo seruato, & ad ius commune recurritur. ibidem nu. 72.
Consuetudo dicitur statutum tacitum, nec inducitur per tolerantiam contra debitum iuris. confi. 149. nu. 5. 6.
Consuetudo seruari debet in dignitatibus. confi. 151. nu. 12.
Consuetudo admittendi famulas ad emphyteusim colligitur ex progressu. confi. 160. nu. 19.
Consuetudo mala nomen consuetudinis perdit, & dicitur vsurpatio siue corruptela spectatque ad officium iudicis, ne radices faciat, & ad Episcopum, quod non seruetur. confi. 164. nu. 38. 39. 40.
Consuetudo, quod filij non succedant patri, quando habeat aliquod motiuum equitatis, ibidem nu. 51.
Consuetudo localis non debet extendi ad bona alibi sita. confi. 165. nu. 31.
Consuetudo notarij attenditur ad declarationem actus sui. confi. 196. nu. 63.
Consuetudo sic donandi probatur per plura instrumenta donationum. ibidem nu. 64.
Consuetudo non inducitur ex actibus difformibus, & in specie probari debet eius, de quo agitur, non aliorum, ibidem nu. 66. 67.
Consuetudo ubi diuersa probatur, fauorabilior est amplectenda, cuius exemplum subiicit auctor. ibidem nu. 68. 69.
Consuetudo notarij attenditur, de cuius actu queritur, non aliorum notariorum. confi. 197. nu. 13.
Consuetudo mala lex mortis appellatur. confi. 199. nu. 182.
Consuetudo fodendi metalla in solo primati non soluto pretio non valet. ibidem nu. 183.
Consuetudo stricti iuris est, nec de re ad rem extenditur, nec in genere. sed eadem specie probari debet, ibidem numero 186. 187.
Consuetudo notarij debet attendi circa protocolium, eique stricti iuris debet haberi reuerentia. confi. 209. nu. 38. 39.
Consuetudo debet attendi, que magis communitur et obseruatur, & specialis probari debet persona, de qua agitur, non aliarum personarum, & in casu de quo agitur, cuius exempla dantur, ibidem nu. 58. 60. 61. 62. 63.
Consuetudo alienandi castra per principem quomodo probanda sit, ibidem nu. 62.
Consuetudo non debet probari generaliter, nec in diuerso casu, sed specialiter in eo casu, nec in vno loco vel casu probata extenditur ad alium, & specialiter probata præfertur in genere probata. confi. 210. nu. 59.
Consuetudo per vicium actum non probatur. ibidem nu. 64.
Consuetudo regionis allegari potest ad excludendam præsumptionem vsurarium. confi. 218. nu. 15.
Consuetudo contra ius naturale non excusat, quando est nutritina peccati, & quando prebet materiam delinquendi non valet, vel applicandi a nimum ad malitiam, ibi. n. 53.
Consuetudo contra ius canonicum & equitati naturali contraria irrationabilis dicitur. igitur non valet, nisi princeps sciens eam tolerauerit. ibidem nu. 54. 55. 56.
Consuetudo non excusat à pœna, quando a pœna ex forma contractus, vsuram fuisse commissam. ibidem nu. 89.
Consuetudo licet diuturna non potest excusare à non solutione primitiarum. confi. 220. nu. 11.
Consuetudo non potest allegari, quædo actus sunt difformes, sed ius commune seruatur, ibidem nu. 25. 26. confi. 222. nu. 58.
Consuetudo generalis & notoria probatione non indiget, imò si vigeat in loco iudicij non est necessaria eius allegatio. confi. 225. nu. 14. 15.

INDEX

consulens peritiores, licet malum consilium habuerit, excusat, consi. 145. nu. 28.
consulenti bene non conuenit prolixitas, sed ad rem respondere sine verborum multiloquio, consi. 228. nu. 33.
consumans rem alienam censetur in dolo, consi. 124. nu. 35.
continentia causa diuidi non debet. Vt si est identitas negotij, licet sit diuersitas personarum, consi. 262. nu. 10.
Fallit quoties actor et reus sunt diuersi fori, num. 38. licet in clerico et laico delinquentibus sit secus, et quare n. 39.
Item nisi diuisio sit necessaria num. 41. Item quando resultat in odium rei nu. 42.
contractus reformatus censetur cum prima qualitate factus, quod declaratur consi. 111. nu. 6. 62. 63.
contractus quando dicitur renouari, ubi ponitur exemplum Arret. ibidem nu. 62.
contractus principalis resciso penaliter etiam censetur rescisus, ibidem nu. 64.
contractus reformato non est recedendum, consi. 212. num. 13. dic. vi. nu. 137. et seq.
contractibus in diuersis factis etiam eodem tempore, diuersa qualitas et conditio adiecta uno non videtur in alio re petita, quamuis in secundo fieret mentio de prioribus, immo stante etiam subrogatione, ibidem nu. 38.
contractus quando dicitur reformari, ibidem nu. 138.
contractus non dicitur reformari, quando secundus est celebratus cum derogatione primi, ibidem nu. 143.
contractus factus in testamento efficitur reuocabilis, idque procedit in donatione inter vivos, quae regulariter est irreuocabilis, ibidem nu. 177. 178. 185.
contractus ad initium voluntarij sunt, postea vero necessarij, consi. 116. nu. 11.
contractus et commercia iuris gentium, consi. 119. nu. 51.
contractus intelligitur rebus sic stantibus, consi. 122. nu. 23.
contractus duo tendentes ad unum pro uno habentur, consi. 163. nu. 8.
contractus ubi celebratus fuit et partes habent domicilium, bona censentur esse eiusdem loci, nisi dispositio secundum veritatem loquatur, consi. 165. nu. 2.
contractus in dubio licitus non autem usurarius censeri debet, consi. 177. nu. 18.
contractus, qui communitur frequentatur, non debet usurarius reputari, ibidem nu. 31.
contractus non transit in formam alterius contractus diuersi nominis, consi. 193. nu. 34.
contractus a patre factus de bonis feudilibus sine consensu Domini nullus est, consi. 194. nu. 103.
contractus quando multiplicatus praesumatur, consi. 197. nu. 53.
contractus minoris sine sollemnitate statim per eum factus maiorem approbatus valet, consi. 207. nu. 50.
contractus purus et conditionalis perificatus aequiparantur, consi. 208. num. 9.
contractus diuersus a primo circa idem quando sequitur in eundem titulum censetur simulatus, consi. 213. nu. 35.
contractus et delicta parificantur, consi. 216. nu. 39.
contractus, qui frequentatur et licitus in loco reputatur, licet vere sapiat usuram, non tamen usurarius dici debet, quod reputat notandum Saly. At id verum non putat auctor de iure canonico, sicut nec Cardina. is Albanus consi. 218. nu. me. 13. 14. 53. 56.
contractus forma debet inspicui ad iudicandum illum usurarium in foro contentioso, ibidem nu. 19.
contractus in dubio praesumitur licitus et iustus, et in essentia indicatur, qualis apparet in sui prima figura, secus ubi sumus in claris ex coniecturis, ibidem nu. 20.
contractus simulatus et in fraudem usurarium quando factus dicitur, ibidem nu. 29.
contractus quoad formam non est usurarius, sed quoad deprauiatam intentionem, ibidem nu. 60.
contractus forma inspicui debet alio non apparente, ibidem nu. 62.
contractus quando dubitatur, qualis sit, cognoscitur ex tenore verborum: mens enim contrahentium non melius elucet, quam per nomen contractus expressum et est commu-

nis opinio, ibidem num. 84.
contractus licet ex verbis emptio videatur, locatio tamen aut conductio quandoque debet indicari, quia in conventionibus mens verbis praevalet, ibidem nu. 93.
contractus natura facit, ut a falsa denominatione recedamus, ibidem nu. 94.
contractus venditionis quando non sit sed pignoris et in fraudem usurarium, ibidem nu. 97.
contractus reputatur usurarius ex tribus simul concurrentibus, passio de retrovendendo, modicitate pretij et improbe solito generari. Et ita seruatur. Et est magis communis opinio, parsque verior et communior, et probabilioribus rationibus, sicut maximis auctoritatibus suffulta. Sed quod imo duo sufficiunt ad arguendum contractum i fenestratum, paruitas pretij, passumque de retrovendendo. Sicque collegia Mediolanense et Papiense consulerunt et coram peritis obtinuit Alber. estque magis communis opinio, et approbata conclusio, sicut verior, communis et communior, et anima salubrior, et ita seruatur in iudicando, et Ferraria iudicatum fuit. Item communis et aequissima data pretij modicitate et necessitate vendendi. Nec ab ea recedendum est in iudicando et consulendo, ibidem nu. 108. et seq.
contractus ex conventionione partium legem accipiunt consilio 224. nu. 10.
contrariorum eadem disciplina, consi. 118. num. 23. consilio 124. num. 5. consi. 152. num. 29. consilio 163. num. 13. consilio 194. nu. 5.
contrariorum materia remissive, consi. 119. nu. 96.
contrariorum natura qualis, consi. 124. nu. 33.
contrarietas vitiat circa substantia et accidentalia quoque, consi. 119. nu. 69.
contrarietas ubi emittitur fieri debet interpretatio, consi. 213. numero 46.
contrarius quis esse sibi non praesumitur, consi. 121. nu. 22.
contrauentio minima locum facit paenitentiae, si quis maior. C. de trans. consi. 124. nu. 30.
contrauentio quot modis quis dicitur et incurere periculum, consi. 203. 120.
contumacia dicitur peccatum mortale, et contumax dicitur infidelis, consi. 126.
conuentio valet inita secundum terminos legis curabit. C. de act. emp. consi. 177. nu. 16.
conuentus ad relaxandum bona patris si dicat se legitimum et institutum, id probare debet, consi. 215. nu. 101.
copula et inducit repetitionem praecedentis qualitatibus in eadem oratione, et una illius pars declarat aliam, consi. 116. nu. 66. 67.
copula solet copulare, quae sunt eiusdem generis non autem dissimilia, consi. 117. nu. 51.
copula, et stat argumentative, consi. 146. nu. 28.
copula requirit concursum copulatum, consi. 162. nu. 3.
copula carnalis ex quibus probetur, consi. 89. nu. 27.
copula frequentior cadit cum concubina in domo retenta, quam foris commorante, consi. 199. nu. 31.
copula et in eadem oratione posita repetit eandem qualitates, ibidem nu. 98.
copulatio una pars declarat alteram, consi. 117. nu. 50.
coram iudice factum non dicitur, nisi eo intelligente, consilio 198. nu. 38.
Corn. consi. 275. in praesenti consultatione. vol. 4. consultatur consilio. 112. nu. 161.
Corn. consi. 265. vol. 1. damnatur. consi. 227. nu. 60.
corrige non potest, quod non est inductum, consi. 118. nu. 52.
creditor obligati vera numerationem probare tenetur, consilio 152. nu. 41.
creditor potest ingredi possessionem domus vacantem et in ea insistere, donec sibi satisfiat, et hoc potest facere propria auctoritate, consi. 224. nu. 27.
creditorum cum legataris non contrahunt sed cum heredibus, consi. 172. nu. 5.
criminalia ad istar ciuiliu et de contra recedunt. cos. 137. n. 39.
Crotus

INDEX

Crotus in §. quid si tantu, loquitur in dispositione statuti et sic legis, non autem hominis, consi. 222. nu. 170.
crudelis est, qui famam suam spernit, consi. 174. nu. 39.
culpa dicitur casum praecipisse, quando quis fuit praemonitus, et cogitauit euenire posse, nec paruit monitionibus, consi. 210. nu. 41. 43. 44.
culpa abesse dicitur, si omnia facta sunt, quae diligentissimus quisque facturus esset, et quando quis personaliter iuit, non autem alium misit, ibidem nu. 52.
cumulatio non admittitur quando condemnatoria lata in primo iudicio tollit secundum, consi. 114. nu. 12.
cumulatio petitorum cum possessorio procedit parte non opposita, consi. 230. nu. 13.
Cur. Senior consi. 15. ad fr. damnatur. consi. 112. nu. 95.
Cur. Iunior fuit preceptor Crauette. consi. 203. nu. 18.
curator datus bonis tenetur facere inventarium, sicut et tutor, etiam agnatus, et ponere res in inventario per signa, latera, et c. si. alia, alias copare et non possunt in iudicio, saltem bonis occupatis ab alio, et in utilibus tantum absentis, et de filio curiarum, in quibus toleratur, consi. 182. nu. 1. 13. 4. 5. 6. 7. 8.
curator ante litem contestatam procuratorem constituere non potest, ibidem nu. 12.
cynus in l. super. C. de nat. lib. declaratur, consi. 222. nume. 116

D

Dammum dedisse videtur, qui est causa damni, consi. 118. nu. 30.
Dammum dupliciter consideratur doct. consi. 166. nu. 9.
Datum sub conditione censetur ademptum sub contraria conditione, consi. 116. nu. 34.
Debitor, qui promisit cum iuramento, copensare non potest, saltem consi. 122. nu. 4. 6.
Debitor non cedentis, sed cessionarij esse dicitur, consi. 130. nume. 19.
Debitor dicitur voluntarius attentio principio sua obligationis, consi. 133. nu. 53.
Debitor excusat, si non soluit creditori absenti tempore solutionis, idque iuribus probatur. Et licet ad euitandam periam Bar. requiratur oblationem et configurationem, debitor non debet facere debitum sum, non tamen id passim procedit, et ad cautelam tantum fieri potest, consi. 171. n. 6.
Debitor absente creditore die solutionis non tenetur protestari, quod si praesens esset, paratus esset solvere, nec talis protestatio est de substantia, idque iuribus probatur, ibidem nume. 12.
Debitor non excusat a mora ob difficultatem, quando ratio quantitatis est in obligatione, et conuentum est de poena, si non soluat, ibidem nu. 45.
debitor, qui iurauit et non obseruauit, deducere non potest, ne egeat, consi. 188. nu. 27.
debitor molestari non potest pendente secunda dilacione si h. data, consi. 201. nu. 27.
debiti fides fieri ante commissionem captura tam de iure communi, quam ex forma statuti, consi. 25. nu. 6.
debitum ex legis dispositione quando transmittitur, consilio 198. nu. 5.
decime concessae alieni in terra et aqua videntur etiam novalia complecti. Sed contra per auctorem consi. 169. n. 13.
decimas omnes esse concessas vel in terra et aqua differunt, ibidem nu. 6.
decime concessae in terra et aqua quid significant, ibid. n. 8.
decimis omnibus concessis veniunt etiam novalia, ibid. n. 9.
decime debentur parochiano omnium praediorum, quae sunt sub sua parochia etiam novalium. Tantoque magis si parochialis ecclesia sit etiam baptismalis. Et etiam si Archiepiscopus consuetudine nitatur percipiendi decimas antiquas. Quasi prescripta fuerint tanto tempore, cuius initij memoria non extat in contrarium: quia debentur Ar-

chiepiscopo quartese Parochiano tantum dimisso, ibidem nu. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 29.
Decima de iure condici debent per earum debitores ad horrea ecclesiarum, fallit stante consuetudine contraria consilio 225. numero 2.
Dec. confutatur consi. 190. col. 4. vers. non obstat quod in 2. et vers. vlt. non obstat, consi. 112. nu. 61.
Dec. consi. 227. nu. 3. confutatur, ibidem nu. 158.
Dec. consi. 543. nu. 7. et seq. declaratur, ibidem nu. 195.
Dec. sibi contrarius notatur in consi. 227. nu. 9. et in consilio 219. nu. 8. et consi. 291. nu. 6. consi. 117. nu. 74.
Dec. rationes circa breuiloquam, quod per clausulam codicillarem non comprahendat fideicommissariam, confutatur consi. 146. nu. 25.
Dec. consi. 422. confutatur, consi. 147. nu. 29.
Dec. consi. 155. in fin. declaratur, consi. 222. nu. 150.
Dec. parum sibi constans fuit, an legitimatus per sequens matrimonium substitutum excludat, vel potius excludatur et substituto, ibidem nu. 167.
declaratio retrotrahitur, quia nihil de nouo inducit, consilio 131. nu. 9. consi. 200. nu. 12.
Declaratio quoad unquam fieri potest, et retrotrahitur, et prauidicat alijs, quibus est ius questum, consi. 203. n. 68.
Declaratio dispositionis praecedentis sumitur ex sequentibus et subsecutis, consi. 214. nu. 13.
Decretum Mediolani. quod pro deposito vero bona dari non possint in solutum, sed depositarius detineri possit, non habet locum in confessionato, consilio 152. nu. 46.
Decretum indicis pro parte nullum redditur in totum nullum velut indiuiduum, et est communis opinio. Idem si fuerit obreptum iudici, vel ex falsa causa interpositum, consilio 190. numero 78.
Defensio per coniecturas probatur, quarum plures enumerantur, consilio 217. nu. 9.
Deficere pro finire capitur, interdum pro non sufficere: quandoque pro timere, seu pro relinquere vel rebellare, consilio 117. nu. 57.
Delegatio limitata non extenditur ultra terminos limitatio nis, et est stricti iuris, consi. 203. nu. 6. 7.
Delegatus in causa possessoria non censetur delegatus in petitoria, et ad decernendum tutorem non potest probare actio rem constitutum a tutore, ibidem nu. 8. 9.
Delegatus dicitur quando additur vel detrahatur quid iurisdictioni ordinariae. Et addi dicitur adiecto consultore no no, ibidem nu. 11. 12.
Delegatus dicitur ex forma data iudici, ibidem nu. 15.
Deliberando quis falli potest, consi. 130. nu. 7.
Delictum patris nocet filio, quando ad patrem commodum rediret, consi. 131. nu. 47.
Delictum si plures commiserunt, inter quos clericus est, omnes ad ecclesiam iudicem remitti debent. Et ita seruatur, ut aliqui attestantur, consi. 136. num. 14.
Delictum commissum sine dolo non est ordinariè puniendum, consi. 145. nu. 30.
Delictum pene probatum non purgatur per torturam. Verorensique in hoc damnatur, consi. 175. nu. 13. 14.
Delictum non debet impunitum remanere, consi. 186. nu. 46.
Delictum et contractus a pari procedunt quoad ius fori, consilio 196. nu. 33.
Delictum non praesumitur, consi. 197. nu. 45.
Delictum minus ex consuetudine et frequentia reputatur, et ob id ad mortem quis puniatur, ubi remota frequentia non teneretur ea poena. Et poena pecuniaria conuertitur in capitale, consi. 199. nu. 32. 33. 34.
Delictum minus videtur in spuris saltem de iure canonico, consi. 215. nu. 9.
Delinquens sit de foro delicti, consi. 196. nu. 36.
Denominatio fit a pot. extiori, consi. 136. nu. 7.
Denuntiatio scienti quando requiritur, consi. 132. nu. 34.
Depons dicitur ad impleuisse, consi. 165. nu. 10.
Depositum dicitur contractus, qui re tantum contrahitur, consilio 152. nu. 21.

deposi-